

SUMMARY

The urgency of the topic of the work is determined by the constant interest in the passive construction in English language. Voice is one of the linguistic categories that exist in most languages; however, there are many structural differences between languages, which mean that the rules and conventions for using the active and passive voices are not identical in all languages that use them. The specifics of using the passive voice in English and ways of translating it into Ukrainian are the subject of research by many foreign and domestic linguists. However, the transmission of passive constructions in Ukrainian language in texts of various types has its own peculiarities, which require clarification regarding some types of texts, including newspaper and publicistic texts, the translation of which is in great demand today in connection with the development of international communication.

The aim of the work is to investigate the grammatical transformations used in the process of translating English passive structures into Ukrainian. To achieve the set goal and tasks of the research, general and special **methods** were used: the method of continuous sampling from newspaper and publicistic sources, the information-search method - for the selection of research material and the development of basic knowledge necessary for the interpretation and formation of passive constructions and the selection of the necessary grammatical transformations during their translation; the method of discursive analysis - to identify specific features of passive structures in newspaper and publicistic; method of generalization – to highlight the most frequently used grammatical transformations in the process of translating passive constructions.

The scientific novelty of the obtained results lies in the fact that, for the first time, grammatical transformations used in the translation of English passive structures have been investigated on the basis of newspaper and publicistic texts; the phenomenon of grammatical transformation and the category of passivity in the English language have been studied; an analysis of strategies for translating English passive constructions into Ukrainian has been carried out; the difficulties encountered by the translator of passive structures in newspaper and publicistic texts have been summarized.

The theoretical significance of the work is that its results make a significant contribution to the theory and practice of English translation, as well as expand knowledge about the possibilities of using grammatical transformations in the translation of English passive structures on the material of newspaper and publicistic texts.

The practical significance is determined by the possibility of using the obtained results in normative courses of English grammar, in courses of the theory and practice of translation. The data obtained in the course of the work can be used in the writing of training manuals and in the research of scientists.

Provisions submitted for defence:

1. Difficulties in translation (namely lexical, grammatical and stylistic) are caused by inconsistencies between units of the target language and the source language. To overcome such inconsistencies, the translator uses cross-language substitution techniques to achieve equivalence between the original text and the translated text. These substitutions are called translational transformations. The need to use grammatical transformations naturally arises in the process of translation, since in Ukrainian language there are no such grammatical categories as article, gerund, infinitive complexes and the absolute construction of the nominative case.

2. The category of voice in English language has a field structure of a monocentric nature and is part of the functional and semantical field of voice. The dominant feature of the functional and semantical microfield of passivity is categorical passive constructions, the near periphery includes non-categorical verbal means of expressing passivity, and the far periphery includes non-categorical semantic, syntactic and derivational means of expressing passivity.

3. The problem of equivalence in translation occupies a central place in linguistic translation studies, since the equivalence of the original and translated texts is a minimal, constitutive condition of translation. The study of translation equivalence cannot be of interest to comparative linguistics either, since any comparison of two languages involves consideration of their mutual translatability. Since any kind of linguistic analysis is based on the establishment of similarities and differences between

units of language, language, equivalence in the presence of differences is also a central problem of linguistics as a whole.

4. Sentences with passive structures are usually used in political newspaper articles, and thus it is not always possible to determine with certainty the function of the passive state in short passive structures, whether the performer of the action is omitted because he / she is unknown, unimportant, obvious or the action is more important than the performer of the action.

5. Terminologically, it is the most difficult to define a publicistic text. Its communicative function is defined by “publicity”, i.e. its openness to a wide and diverse audience in terms of character, place, and time. Having a number of distinctive properties, a publicistic text is characterized by a number of features characteristic of any type of text. One of the main features of the structure of the publicistic style is its neat and logical grammatical structure and careful paragraphing. Quite often the 1st person singular is used to justify a personal approach to the problem at hand. Modality stands out among text categories, which, along with purposefulness and pragmatic attitude, is one of its main characteristics.

6. The difficulties encountered by the translator of passive structures in newspaper and publicistic texts are caused by differences between the two languages. These differences range from the existence of individual untranslatable elements and phrases to entire sentence structures. Knowledge of such means of translation as grammatical transformations makes it possible to solve the problems that arise.

Structure of the work: the work consists of an introduction, two chapters, subsections and their conclusions, general conclusions and a list of used sources. The total volume of work is 84 pages. The list of used sources contains 90 items.

The first section studies the phenomenon of “grammatical transformation” in the process of translation of English passive structures and investigates the category of passiveness in English language. Peculiarities of the use of passive structures in English newspaper and publicistic texts have been considered.

The second section determines the specific grammatical features of English newspaper and publicistic styles, studies the strategies of translating English passive

constructions into Ukrainian, and reveal the difficulties faced by the translator of passive structures in newspaper and publicistic texts.

АНОТАЦІЯ

Актуальність теми роботи зумовлена незмінним інтересом до пасивної конструкції в англійській мові. Стан є однією з лінгвістичних категорій, які існують у більшості мов. Однак, існує багато структурних відмінностей у вживанні категорії стану між окремими мовами, що призводить до того, що правила та конвенції використання активного та пасивного стану не є ідентичними в усіх мовах, які його використовують. Саме особливості вживання пасивного стану в англійській мові та способи його перекладу українською є темою дослідження багатьох зарубіжних та вітчизняних лінгвістів. Однак, передача пасивних конструкцій українською мовою в текстах різних видів має свої особливості, які вимагають уточнення стосовно деяких видів текстів, у тому числі газетних та публіцистичних текстів, переклад яких, є сьогодні дуже затребуваним у зв'язку з розвитком міжнародної комунікації.

Мета роботи – дослідити граматичні трансформації, які використовуються у процесі перекладу англійських пасивних конструкцій українською мовою. Для досягнення поставленої мети та завдань дослідження застосовувалися загальні та спеціальні **методи**: метод суцільної вибірки із газетних та публіцистичних джерел, інформаційно-пошуковий метод – для відбору матеріалу дослідження та опрацювання базових знань, необхідних для інтерпретації та формування пасивних конструкцій та вибору необхідних граматичних трансформації під час їх перекладу; метод дискурсивного аналізу – для виявлення специфічних особливостей пасивних структур в газетних та публіцистичних; метод узагальнення – для виокремлення найчастіше вживаних граматичних трансформацій у процесі перекладу пасивних конструкцій.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, що вперше було досліджено граматичні трансформації, які використовуються у перекладі англійських пасивних структур саме на матеріалі газетних та публіцистичних текстів; вивчене явище граматичної трансформації та категорію пасивності в англійській мові; здійснено аналіз стратегій перекладу англійських пасивних

конструкцій українською мовою; узагальнено труднощі, з якими зіштовхується перекладач пасивних структур у газетних та публіцистичних текстах

Теоретичне значення праці полягає в тому, що її результати роблять вагомий внесок у теорію та практику перекладу англійської мови, а також розширюють знання про особливості використання граматичних трансформацій у перекладі англійських пасивних структур на матеріалі газетних та публіцистичних текстів.

Практичне значення зумовлюється можливістю використання отриманих результатів у нормативних курсах з граматики англійської мови, в курсах з теорії та практики перекладу. Отримані в ході роботи дані можуть використовуватися при написанні навчальних посібників і в дослідженнях науковців.

Положення, що виносяться на захист:

1. Труднощі перекладу (а саме лексичні, граматичні та стилістичні) спричинені невідповідностями між одиницями мови перекладу та вихідної мови. Щоб подолати такі невідповідності, перекладач використовує методи міжмовної заміни для досягнення еквівалентності між текстом оригіналу та текстом перекладу. Ці заміни називаються перекладацькими трансформаціями. Необхідність використання граматичних трансформацій природно виникає у процесі перекладу, оскільки в українській мові таких граматичних категорій як артикль, герундій, інфінітивні комплекси та абсолютна конструкція називного відмінка немає.

2. Категорія пасивності в англійській мові має польову структуру багатоцентричного характеру і є частиною функціонально-семантичного поля категорії стану. Домінантою функціонально-семантичного мікрополя пасивності є категоріальні пасивні конструкції, ближня периферія включає не категоріальні дієслівні засоби вираження пасивності, а далека - не категоріальні семантичні, синтаксичні та словотвірні засоби вираження пасивності.

3. Проблема еквівалентності у перекладі займає центральне місце у лінгвістичному перекладознавстві, оскільки еквівалентність вихідного та перекладного текстів виступає мінімальною, конститууючою умовою перекладу.

Будь-яке порівняння двох мов передбачає розгляд їхньої взаємної перекладності. Будь-який вид лінгвістичного аналізу базується на встановленні подібностей та відмінностей між одиницями мови. Еквівалентність при існуванні відмінностей є також і центральною проблемою лінгвістики в цілому.

4. Речення з пасивними структурами зазвичай використовується в політичних газетних статтях і, таким чином, не завжди можливо з упевненістю визначити функцію пасивного стану в коротких пасивних структурах, чи то виконавця дії пропущено через те, що він / вона невідомий (а), неважливий (а) чи очевидний (а) або ж дія важливіша за виконавця дії.

5. Визначити публіцистичний текст буває термінологічно найважче. Його комунікативна функція визначається «публічністю» — його відкритістю для широкої та розрізненої за характером, місцем і часом аудиторії. Маючи низку властивостей, публіцистичний текст характеризується низкою ознак, властивих будь-якому виду тексту. Однією з головних особливостей будови публіцистичного стилю є його струнка й логічна граматична побудова та ретельний параграф. Досить часто використовується 1-ша особа однини, щоб виправдати особистий підхід до проблеми, що розглядається. Серед категорій тексту виділяється модальність, яка, поряд із цілеспрямованістю та прагматичною установкою, є однією з основних його характеристик.

6. Труднощі, з якими зіштовхується перекладач пасивних структур у газетних та публіцистичних текстах викликані розбіжностями двох мов. Ці розбіжності варіюються від існування окремих неперекладних елементів та словосполучень до цілих структур речень. Знання про такі засоби перекладу, як граматичні трансформації, дають змогу вирішити проблеми, що виникають.

Структура роботи: робота складається зі вступу, двох розділів, підрозділів та висновків до них, загальних висновків та списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи складає 84 сторінки. Перелік використаних джерел містить 90 позицій.

В першому розділі роботи розглянуто явище «граматичної трансформації» у процесі перекладу англійських пасивних структур та досліджено категорію

пасивності в англійській мові; досліджено особливості вживання пасивних структур в англійських газетних та публіцистичних текстах; вивчено проблему еквівалентності під час перекладу газетних текстів.

В другому розділі роботи визначено специфіку граматичних особливостей англійських газетного та публіцистичного стилів, досліджено стратегії перекладу англійських пасивних конструкцій українською мовою, виявлено труднощі, з якими зіштовхується перекладач пасивних структур у газетних та публіцистичних текстах.

ЗМІСТ

ВСТУП	13
РОЗДІЛ 1. ЯВИЩЕ ГРАМАТИЧНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ У ПРОЦЕСІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКИХ ПАСИВНИХ СТРУКТУР	18
1.1. Поняття «граматична трансформація» в англійській мові	18
1.2. Категорія пасивності в англійській мові	29
1.3. Особливості вживання пасивних структур в англійських газетних та публіцистичних текстах	36
1.4. Проблема еквівалентності під час перекладу газетних текстів	39
Висновки до Розділу 1	47
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ГРАМАТИЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ У ПРОЦЕСІ ПЕРЕКЛАДУ ПАСИВНИХ СТРУКТУР НА МАТЕРІАЛІ ГАЗЕТНИХ ТА ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ТЕКСТІВ	50
2.1. Граматичні особливості англійських газетного та публіцистичного стилів	50
2.2. Стратегії перекладу англійських пасивних конструкцій українською мовою	56
2.3. Труднощі під час перекладу пасивних конструкцій	65
Висновки до Розділу 2	71
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	73
ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	78

ВСТУП

Актуальність теми зумовлена незмінним інтересом до пасивної конструкції в англійській мові. Стан є однією із лінгвістичних категорій, які існують у більшості мов. Однак, існує багато структурних відмінностей у вживанні категорії стану між окремими мовами, що й призводить до того, що правила та конвенції використання активного та пасивного стану не є ідентичними в усіх мовах, які його використовують. Саме особливості вживання пасивного стану в англійській мові та способи його перекладу українською є темою дослідження багатьох зарубіжних та вітчизняних лінгвістів. Однак, передача пасивних конструкцій українською мовою в текстах різних видів має свої особливості, які вимагають уточнення стосовно деяких видів текстів, у тому числі газетних та публіцистичних текстів, переклад яких, є сьогодні дуже затребуваним у зв'язку з розвитком міжнародної комунікації.

Дослідженням особливості вживання та перекладу пасивних структур в англійській мові займалися такі вітчизняні та зарубіжні науковці: В. Аракін, Л. Бархударов, М. Беляєва, Є. Бреус, Ю. Жлуктенко, Т. Зражекська, А. Коваленко, С. Лезер, Р. Мерфі, Н. Міллар, Р. Мур, Е. Хінкель та інші.

Грамматичні трансформації у перекладі завжди були предметом вивчення таких вітчизняних та зарубіжних лінгвістів, як: Е. Бреус, О. Гурко, В. Карабан, Н. Келлі, В. Комісаров, І. Корунець, Г. Кузнецова, Р. Ньюмарк, Я. Рецкер, Дж. Селінджер, А. Швайстер, А. Швестер, Б. Шоу, А. Федоров, Л. Яровенкота інші.

Грамматичні особливості англійських газетного та публіцистичного стилів досліджували Ч. Болдік, К. Вейлс, В. Виноградов, І. Гальперін, П. Дудик, М. Кожина, В. Кухаренко, Л. Мацько, О. Пономарів, А. Станкевич-Шевченко, Б. Фостер та інші.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Магістерська робота пов'язана з проблематикою наукової теми кафедри германської філології та

перекладознавства «Проблеми лексико-граматичної семантики, прагматики та стилістики в когнітивно-дискурсивній парадигмі».

Об'єкт дослідження – граматичні трансформації при перекладі англійських пасивних структур українською мовою.

Предметом дослідження є особливості перекладу пасивних конструкцій та вживання граматичних трансформацій у процесі перекладу англійських пасивних структур українською мовою.

Мета – дослідити граматичні трансформації, які використовуються у процесі перекладу англійських пасивних структур.

Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання таких **завдань**:

- дослідити явище «граматичної трансформації» в англійській мові;
- вивчити категорію пасивності в англійській мові;
- проаналізувати особливості вживання пасивних структур в англійських газетних та публіцистичних текстах;
- дослідити проблему еквівалентності під час перекладу англійських публіцистичних текстів;
- визначити граматичні особливості англійських газетного та публіцистичного стилів;
- виокремити стратегії перекладу англійських пасивних конструкцій українською мовою;
- узагальнити труднощі, з якими зіштовхується перекладач пасивних структур у газетних та публіцистичних текстах.

Матеріалом дослідження слугували статті таких американських та британських періодичних видань як: *The Telegraph*, *The New York Times*, *The Washington Post*, *The Guardian*, *The Independent*.

Для досягнення поставленої мети та завдань дослідження застосовувалися загальні та спеціальні **методи**: метод суцільної вибірки із газетних та публіцистичних джерел, інформаційно-пошуковий метод – для відбору матеріалу дослідження та опрацювання базових знань, необхідних для інтерпретації та формування пасивних конструкцій та вибору необхідних граматичних

трансформації під час їх перекладу; метод дискурсивного аналізу – для виявлення специфічних особливостей пасивних структур в газетних та публіцистичних; метод узагальнення – для виокремлення найчастіше вживаних граматичних трансформацій у процесі перекладу пасивних конструкцій.

Положення, що виносяться на захист:

1. Труднощі перекладу (а саме лексичні, граматичні та стилістичні) спричинені невідповідностями між одиницями мови перекладу та вихідної мови. Щоб подолати такі невідповідності, перекладач використовує методи міжмовної заміни для досягнення еквівалентності між текстом оригіналу та текстом перекладу. Ці заміни називаються перекладацькими трансформаціями. Необхідність використання граматичних трансформацій природно виникає у процесі перекладу, оскільки в українській мові таких граматичних категорій як артикль, герундій, інфінітивні комплекси та абсолютна конструкція називного відмінка немає.

2. Категорія пасивності в англійській мові має польову структуру багатоцентричного характеру і є частиною функціонально-семантичного поля категорії стану. Домінантою функціонально-семантичного мікрополя пасивності є категоріальні пасивні конструкції, ближня периферія включає не категоріальні дієслівні засоби вираження пасивності, а далека - не категоріальні семантичні, синтаксичні та словотвірні засоби вираження пасивності.

3. Проблема еквівалентності у перекладі займає центральне місце у лінгвістичному перекладознавстві, оскільки еквівалентність вихідного та перекладного текстів виступає мінімальною, конститууючою умовою перекладу. Будь-яке порівняння двох мов передбачає розгляд їхньої взаємної перекладності. Будь-який вид лінгвістичного аналізу базується на встановленні подібностей та відмінностей між одиницями мови. Еквівалентність при існуванні відмінностей є також і центральною проблемою лінгвістики в цілому.

4. Речення з пасивними структурами зазвичай використовується в політичних газетних статтях і, таким чином, не завжди можливо з упевненістю визначити функцію пасивного стану в коротких пасивних структурах, чи то виконавця дії

пропущено через те, що він / вона невідомий (а), неважливий (а) чи очевидний (а) або ж дія важливіша за виконавця дії.

5. Визначити публіцистичний текст буває термінологічно найважче. Його комунікативна функція визначається «публічністю» — його відкритістю для широкої та розрізненої за характером, місцем і часом аудиторії. Маючи низку властивостей, публіцистичний текст характеризується низкою ознак, властивих будь-якому виду тексту. Однією з головних особливостей будови публіцистичного стилю є його струнка й логічна граматична побудова та ретельний параграф. Досить часто використовується 1-ша особа однини, щоб виправдати особистий підхід до проблеми, що розглядається. Серед категорій тексту виділяється модальність, яка, поряд із цілеспрямованістю та прагматичною установкою, є однією з основних його характеристик.

6. Труднощі, з якими зіштовхується перекладач пасивних структур у газетних та публіцистичних текстах викликані розбіжностями двох мов. Ці розбіжності варіюються від існування окремих неперекладних елементів та словосполучень до цілих структур речень. Знання про такі засоби перекладу, як граматичні трансформації, дають змогу вирішити проблеми, що виникають.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, що вперше було досліджено граматичні трансформації, які використовуються у перекладі англійських пасивних структур саме на матеріалі газетних та публіцистичних текстів; вивчене явище граматичної трансформації та категорію пасивності в англійській мові; здійснено аналіз стратегій перекладу англійських пасивних конструкцій українською мовою; узагальнено труднощі, з якими зіштовхується перекладач пасивних структур у газетних та публіцистичних текстах.

Теоретичне значення праці полягає в тому, що її результати роблять вагомий внесок у теорію та практику перекладу англійської мови, а також розширюють знання про особливості використання граматичних трансформацій у перекладі англійських пасивних структур на матеріалі газетних та публіцистичних текстів.

Практичне значення зумовлюється можливістю використання отриманих результатів у нормативних курсах з граматики англійської мови, в курсах з теорії та практики перекладу. Отримані в ході роботи дані можуть використовуватися при написанні навчальних посібників і в дослідженнях науковців.

Апробація роботи. Результати роботи обговорювались на ХСІІ Міжнародній Інтернет - конференції «Розвитку науки та техніки у сучасному світі», 13 липня 2022 року в м. Вінниця. За результатами роботи конференції опубліковано тези «Особливості вживання пасивних конструкцій в текстах публіцистичного стилю» // Збірник наукових матеріалів ХСІІ Міжнародної науково-практичної Інтернет– конференції «Розвитку науки та техніки у сучасному світі», м. Вінниця, 13 липня 2022 року. С. 29-32.

Структура роботи: робота складається зі вступу, двох розділів, підрозділів та висновків до них, загальних висновків та списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи складає 84 сторінки. Перелік використаних джерел містить 90 позицій.

У вступі обґрунтовано актуальність дослідження, визначено об'єкт, предмет, мету та завдання дослідження.

В першому розділі роботи розглянуто явище «граматичної трансформації» у процесі перекладу англійських пасивних структур та досліджено категорію пасивності в англійській мові; досліджено особливості вживання пасивних структур в англійських газетних та публіцистичних текстах; вивчено проблему еквівалентності під час перекладу газетних текстів.

В другому розділі роботи визначено граматичні особливості англійських газетного та публіцистичного стилів, досліджено стратегії перекладу англійських пасивних конструкцій українською мовою, виявлено труднощі, з якими зіштовхується перекладач пасивних структур у газетних та публіцистичних текстах.

У висновках наводяться загальні результати дослідження.

РОЗДІЛ 1. ЯВИЩЕ ГРАМАТИЧНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ У ПРОЦЕСІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКИХ ПАСИВНИХ СТРУКТУР

1.1. Поняття «граматична трансформація» в англійській мові

Переклад – це своєрідний вид комунікації, міжмовна комунікація. Метою перекладу є перетворення тексту мовою оригіналу на текст мовою перекладу. Це означає, що повідомлення, створене перекладачем, має викликати реакцію від рецептора мови джерела, подібну до тієї, яку викликає вихідне повідомлення від рецептора мови перекладу. Зміст, тобто референційне значення повідомлення з усіма його наслідками, і форма повідомлення з усіма його емоційними та стилістичними конотаціями повинні бути відтворені якомога повніше в перекладі, оскільки вони повинні викликати подібну реакцію. У той час як зміст залишається відносно незмінним, форма, тобто мовні знаки оригіналу, можуть бути замінені іншими знаками мови перекладу через структурні відмінності на всіх рівнях. Такі заміни виправдані, вони функціональні та спрямовані на досягнення еквівалентності. Еквівалентність тексту двома мовами не обов'язково складаються із семантично ідентичних знаків і граматичних структур. Еквівалентність не слід плутати з тотожністю.

Уміння вибрати та зробити правильне перетворення тексту з однієї мови в іншу – одне з головних завдань, яке стоїть перед професійним перекладачем. Такі навички вимагають досконало володіти уявою, інтуїцією та мати розвинутий культурний світогляд. Вдалий переклад в основному складається із успішних перетворень. Досягнення еквівалентності в перекладі пов'язані з здатністю правильно визначити проблему перекладу та здійснити відповідне перетворення. Наше дослідження вважаємо за необхідне здійснювати, опираючись на класифікацію граматичних трансформацій виокремлених В.І. Карабаном, українським мовознавцем у галузі перекладознавства. В.І. Карабан є автором близько 120 науково-методичних праць. Він є одним із найвпливовіших сучасних мовознавців України.

Ідеальний переклад має бути точним щодо значення та природним щодо використовуваних форм мови-рецептора. Цільова аудиторія, яка не знайома з вихідним текстом, повинна легко його зрозуміти. Успіх перекладу вимірюється тим, наскільки він відповідає цим ідеалам.

Ідеальний переклад має бути:

1. Точним: максимально точно відтворення змісту вихідного тексту.
2. Природним: використання природних форм мови-рецептора у спосіб, який відповідає типу тексту, що перекладається.
3. Комунікативним: вираження усіх аспектів значення у спосіб, який є зрозумілим для цільової аудиторії.

Переклад - це процес, заснований на теорії про те, що можна абстрагувати значення тексту від його форм і відтворити це значення за допомогою дуже різних форм другої мови [17].

Таким чином, переклад полягає у вивченні лексики, граматичної структури, ситуації спілкування та культурного контексту вихідного тексту, його аналізі, щоб визначити його значення, а потім реконструкції цього самого значення, використовуючи лексику та граматичну структуру, які підходять для мови-рецептор та її культурного контексту [8].

Як було сказано, розбіжності в структурах двох мов настільки значні, що в процесі перекладу необхідні різноманітні граматичні та лексичні трансформації для досягнення еквівалентності.

В одній зі своїх книг, присвяченій перекладу з української на англійську мову, В.І. Карабан визначає граматичну трансформацію як зміну граматичних характеристик слів, словосполучень аборечень у перекладі [7, с. 128-130]. Іноді ми можемо багато чого побачитиспільного між мовами, наприклад, на синтаксичному рівні (послідовності суб'єкт-дієслово-об'єкт, атрибутно-іменникові конструкції, тощо). З іншого боку, повна подібність синтаксичних структур є рідкісним випадком, а це означає, що в перекладі ми спостерігатимемо застосування граматичних трансформацій.

Граматичні трансформації – це зміни граматичних елементів структури речення або граматичного зразка речення в цілому відповідно до вимог норм цільової мови [4, с. 252-254]. Причинами застосування граматичної трансформації є:

- Повна/часткова невідповідність граматичних категорій, форм та особливостей мови оригіналу та мови перекладу. Деякі граматичні категорії та форми (артикль, доконані часи просто не існують в українській мові). Таким чином, артикль, якого не існує в українській мові, неможливо правильно передати лексично: *Mrs Trump is survived by **the** couple's three children Eric, Donald Junior and Ivanka, and 10 grandchildren.* – У місіс Трамп залишилося троє дітей: Ерік, Дональд-молодший та Іванка, а також 10 онуків [82].

- Частота використання співвіднесених граматичних форм у цільовій мові та мові оригіналу. Висновки сучасних лінгвістів показують, що присвійні займенники в англійській мові вживаються у 5 разів частіше, ніж їхні аналоги в українській [46, с. 75-78]. Фактор частотності може створити граматичну перешкоду навіть у досить досвідчених перекладачів. Існує значна різниця щодо випадків вживання активних і присвійних форм станів. Пасивний стан у чотири рази частіше зустрічається в англійській мові у порівнянні з українською [5, с. 46-48].

• Різна граматична комбінованість слів у відповідних мовах. Для однієї і тієї ж лексичної одиниці може знадобитися різні типи синтаксичних зв'язків у мові оригіналу та мові перекладу. Дієслово *to kill* - *вбити* погано поєднується з неживим іменником в українській мові, хоча в англійській мові таке явище є прийнятним: *russian strikes in Vinnytsia kill at least 23, with gruesome civilian toll.* – У результаті російських ударів у Вінниці загинули щонайменше 23 людини, а також є жахливі жертви серед мирного населення [84].

- Відмінності в комунікативних стереотипах. Певні граматичні структури відрізняються від паралельних структур цільової мови з точки зору їх комунікаційної функціональності. Питальне речення не завжди є питанням, а

часто є ввічливим проханням: *Will you make me a cup of coffee, please?* – Я б не відмовилася від ще однієї чашечки кави, будь ласка.

Супозиційне речення також може виконувати роль ввічливого прохання і, відповідно, перекладатися не українським припущенням, а деякими лексично або граматично вираженими формами ввічливості: *I wonder if I could borrow your pen for a minute.* - Чи не могла б ти позичити ручку на хвилинку?

Багато формул ввічливості є наборами фраз вихідною та цільовою мовами і значно відрізняються як за формулюванням, так і за граматиною: *Excuse my hat.* – Вибачте, що я не знімаю капелюшка.

Як демонструють результати великої кількості досліджень, розбіжності в структурах двох мов настільки значні, що в процесі перекладу необхідно застосовувати різноманітні граматичні та лексичні трансформації для досягнення еквівалентності.

Граматики виділяють такі найбільш вживані трансформації, які вживаються під час перекладу з однієї мови на іншу:

1. Перестановка.
2. Заміна.
3. Додавання.
4. Опущення.

Однак, слід з обережністю підходити до такої класифікації. У більшості випадків практичного їх застосування вони поєднуються одна з одною. Окрім того, граматичні та лексичні елементи в реченні настільки тісно переплетені, що одна трансформація може включати іншу: *The messages were deleted shortly after a government watchdog requested them as part of an inquiry into the U.S. Capitol riot, according to a letter given to the House select committee investigating the insurrection.* – Повідомлення були видалені невдовзі після того, як урядовий наглядовий орган розпочав їхнє вивчення у рамках розслідування заворушень у Капітолії США, згідно з листом, переданим спеціальному комітету [84].

У процесі перекладу цього складного речення ми вдалися до таких типів трансформацій:

1. Складне речення перекладається простим (заміна типу речення);
2. Змінюється порядок слів (транспозиція);
3. Підрядне речення часу подається дієприслівниковим модифікатором місця (заміна члена речення);
4. Значення присудка та дієприслівникового модифікатора передається присудком (як лексичні, так і граматичні трансформації – заміна та пропуск);
5. Значення означеного артикля передається лексично (доповнення).

Наведений вище аналіз показує, що всі чотири типи трансформацій використовуються одночасно і супроводжуються лексичними трансформаціями. Тому, вважаємо за необхідне детальніше розглянути кожен із граматичних трансформацій.

Перестановка – це зміна послідовності елементів у тексті цільової мови порівняно з текстом вихідної мови [4, с. 252-254]. Стандартна позиція атрибутивного іменника в англійській мові стоїть перед іменником, а в українській – у постпозиції: *country music* – *музика кантрі*.

Дуже часто перестановка застосовується на рівні самого речення. Традиційним порядком слів в англійській мові є модифікатори *Subject – Predicate – Object – Adverbial*, тоді як поширена тенденція в українській мові – розміщувати прислівникові модифікатори на початку речення, за якими слідує присудок і підмет у кінці: *Protests broke out in many Italian cities.* - *У багатьох італійських містах спалахнули протести* [84].

Перестановка може здійснюватися також у складному реченні. Розташування речень в англійській мові часто регулюється синтаксичною ієрархією, тоді як в українській мові пріоритет визначається логічними міркуваннями. Перестановка відбувається дуже часто і зазвичай супроводжується іншими типами трансформації.

Заміна – це спосіб перекладу, за якого граматична одиниця в оригіналі перетворюється на одиницю мови перекладу з іншим граматичним значенням [4, с. 252-254]. Заміна частин мови є поширеним і найважливішим видом заміни. Кожне слово функціонує в мові як член певного граматичного речення, тобто як

окрема частина мови: іменник, дієслово, прикметник чи прислівник. Але мови не обов'язково мають корельовані слова, що належать до одного граматичного класу. У таких випадках необхідні заміни або заміни + доповнення: *The New York Times wrote editorially... - В передовій газеті Таймс писали...*

Тут прислівник перекладається іменником, зміненим прикметником.

Часте використання іменних і фразових присудків з ключовими поняттями, вираженими іменником або прикметником, часто призводить до заміни іменника дієсловом: *The president of the USA Joe Biden was critical of the German's foreign policy. – Президент США Джо Байден розкритикував зовнішню політику Німеччини [79].*

Семантично пов'язані дієслова дуже різноманітні. Іноді важко провести чітку межу між іменним предикатом і випадком вторинної предикації.

Прикметники, похідні від географічних назв, зазвичай, замінюються іменниками, оскільки такі українські прикметники, очевидно, мають тенденцію виражати якусь постійну характерну рису, не тимчасову: *Chilean copper – чилійська мідь, але Chilean atrocities – звірства в Чилі.*

Ступені порівняння також іноді вимагають заміни у процесі перекладу. Такі прикметники в порівняльному ступені як *більше, менше, вище, нижче, коротше, тощо* часто перекладаються іншими частинами мови: *Twenty years ago, the future of the Spix's macaw could not have looked bleaker. - Двадцять років тому майбутнє папуг ара Спікс не могло виглядати більш похмуро [76].*

Іншим мовним явищем, яке часто викликає заміни в перекладі, є використання іменників, що позначають неживі речі, абстрактні поняття, природні явища та частини тіла як суб'єктів – агентів дії: *Election year opens on in America which is more divided and bitter than at any time in recent history. - У цьому році відбуватимуться вибори в Америці, які ще ніколи не були такимипротиречливими та сповненими люті [77].*

Насправді, суб'єкт у таких конструкціях є суто формальним. Фактично він виражає дієприслівникові відношення часу, місця, причини тощо.

Звичайними видами замін є заміна простого речення складним і навпаки; головного речення підрядним і навпаки; заміна підпорядкування координацією і навпаки; заміна асиндетону полісиндетоном і навпаки. Такі заміни часто викликані існуванням різноманітних комплексів і структур в англійській мові: *I saw her buy another pair of shoes.* - Я бачив, як вона купила ще одну пару туфель.

Прості речення, що містять інфінітивні конструкції, зазвичай перекладаються складними реченнями. Просте речення з абсолютним дієприкметником або номінативною абсолютною конструкцією зазвичай подається підрядним або координаційним складним реченням: *With countries around the world been stumbled in the face of pandemic headwinds, China has often stood apart, seemingly impervious to financial pressures that undermined growth.* - У той час як країни в усьому світі спотикалися перед обличчям зустрічного вітру пандемії, Китай часто стояв осторонь, здавалося, несприйнятливий до фінансового тиску, який перешкоджав розвитку [79].

Слід також зазначити, що тип підрядного речення може бути змінений залежно від сили вживання: *Later, in 2018, Michel Temer, then president of Brazil, signed a decree, where a macaw wildlife refuge in the north-eastern state of Bahia was established, while a breeding programme, using parrots from private collections, was established at various centres across the world.* - Пізніше, у 2018 році, Мішель Темер, тодішній президент Бразилії, підписав указ, згідно з яким було створено притулок дикої природи ара в північно-східному штаті Баїя, а в різних центрах по всій країні було створено програму розведення з використанням папуг із приватних колекцій. світу [76].

Прислівник «*where*», ймовірно, функціонує тут не як прислівником місця, а виступає словом, яке характеризує підписаний указ.

Окрім заміни простого речення підрядним чи узгодженим складним реченням, його також можна замінити двома чи більше простими реченнями. Особливо це практикується при перекладі так званих «ввідних» речень. **Ввідне речення** — це перше коротке речення, яке містить основну інформацію [13]. Зазвичай воно збігається з першим абзацом і зазвичай ділиться на два або більше

речень у перекладі: *They flew together, died together, and are buried side by side: first officer Dora Lang and Flight Engineer Janice Harrington were killed on 2 March 1944 while delivering a de Havilland Mosquito Mk VI plane to an airfield in Hampshire.* - *Разом літали, разом загинули, поруч поховані. Перший офіцер Дора Ленг і бортінженер Дженіс Харінгтон загинули 2 березня 1944 року під час доставки літака de Havilland Mosquito Mk VI на аеродром у Гемпшир [76].*

З іншого боку, складне речення можна замінити простим.

E.g.: *It was in Stunbull, where it was agreed about the grain export from Ukraine.* – *Погодження про експорт зерна з України було прийняте в Станбулі [82].*

Тенденція до стиснення як в граматичній, так і в лексичній системах англійської мови часто робить **додавання** необхідними і незамінними. **Додавання** – це граматична трансформація, внаслідок якої у перекладі збільшується кількість слів, словоформ чи членів речення, експліцитно розкриваючи те, що в оригіналі виражено граматично [4, с. 252-254]. Про додавання, які супроводжують перестановку та заміну, вже було сказано багато. Особливо це стосується перекладу інфінітивних, відмінкових і герундіальних комплексів. Іноді додавання застосовують із прагматичних міркувань: *pay claim* – *вимоги підвищення заробітної плати*; *welfare cuts* – *скорочення соціального забезпечення*; *herring ban* – *заборона ловити оселедець у Північному морі*.

Іншим прикладом є атрибутивні групи. Елементи, що утворюють такі групи, різноманітні за кількістю, їх переклад на українську мову, як правило, потребує доповнень: *oil thirsty Europe* – *Європа, яка відчуває нестачу нафти*; *Jobs-for-youth Club* – *клуб, який має на меті забезпечити молодь роботою*.

Атрибутивні групи представляють велику різноманітність через кількість і характер складових елементів. Основне завдання, яке стоїть перед перекладачем це встановити їхні семантичні та синтаксичні зв'язки зі словом, яке вони модифікують.

Додавання також спричинені невідповідністю у вживанні форм множини та однини окремих іменників: *delegates from various industries* – *представники різних галузей промисловості*.

Nottingham Crown Court **heard** he was the only robber involved in the raid to be caught after his DNA was found on cable ties used to restrain Cole and his partner. - Королівський суд Ноттінгема **дійшов висновку**, що він був єдиним грабіжником, який брав участь у рейді, якого спіймали після того, як його ДНК знайшли на кабельних стяжках, які використовувалися для стримування Коула та його партнера [77].

Опущення - явище, прямо протилежне додаванню. Під опущенням мається на увазі опущення тих чи інших «надлишкових» слів при перекладі [11]. Деякі лексичні чи структурні елементи англійського речення можна вважати зайвими з точки зору перекладу, оскільки вони не співзвучні нормам і вжитку в українській мові.

E.g.: I was in the middle of **walking** the dogs when I got the phone call and was surprised and just couldn't be **more** flattered and honored. - Я якраз вигулював собак, коли мені зателефонували, і я був здивований і просто не міг не відчувати лестощі та шану [79].

Тут допущено два упушення. Значення слова «middle» мається на увазі в українському реченні, і це слово можна сміливо опускати. Тут можна згадати деякі типові випадки надмірності: синонімічні пари, використання ваг і мір з підкресленим наміром, підрядні речення часу та місця.

Однорідні синонімічні пари вживаються у різних стилях мови. Їх використання традиційне і пояснюється екстралінгвістичними причинами: другий член пари англосаксонського походження був доданий, щоб пояснити значення першого члена, запозиченого з французької мови. Поступово синонімічні пари перетворилися на суто стилістичний прийом. Вони часто опускаються у перекладі навіть в офіційних документах як плеонастичні: *Equality of treatment in **trade and commerce***. - Рівні можливості в **торгівлі**.

Підрядні речення часу і місця часто вважаються зайвими в українській мові і опускаються у процесі перекладу: *The storm was terrific **while it lasted***. - Буря була **страшна**.

Іноді навіть атрибутивне речення може вважатися зайвим і його слід опустити в процесі перекладу.

Еквівалентність у процесі перекладу, як зазначають різноманітні джерела, досягається різними трансформаціями: граматичними, лексичними, стилістичними. Нашим завданням у межах цього розділу є дослідити граматичні трансформації та їх причини. Причини, які породжують ці трансформації, не завжди є суто граматичними, але можуть бути лексичними, хоча граматичні причини, природно, переважають через відмінності в граматичних структурах мови джерела та мови перекладу.

Нерідко граматичні та лексичні причини настільки тісно переплітаються, що необхідні трансформації мають подвійний характер. Наступний приклад підтверджує цю думку: *The vigil of the U.S. Embassy supported last week by many prominent people and still continuing, the marches last Saturday, the resolutions of organizations **havedone something to show** that the Prime Minister does not speak for Britain.* - **Цілодобова демонстрація** біля будівлі американського посольства, яка на минулому тижні **отримала підтримку** багатьох відомих діячів, все ще триває. Ця демонстрація і походи, що відбулися в суботу, а також прийняті різними організаціями резолюції, **явно свідчать про те**, що прем'єр-міністр аж ніяк не говорить від імені всього англійського народу [78].

У процесі перекладу речення було задіяно ряд як граматичних, так і лексичних трансформацій:

1. Довге англійське речення, в якому підмет виражається трьома однорідними членами *the vigil, the marches, the resolutions* перекладається двома окремими українськими реченнями. Структура англійського речення типова для структури коротких нотаток або ввідних речень, які зазвичай містять різну інформацію за принципами «хто, що, коли, де і як». Це, однак, не притаманна риса для українського газетного стилю. Слово *демонстрація* повторюється, оскільки обидва речення мають одну тему.

2. Слово *vigil* отримало нове значення – *around the clock demonstration*. Це нове значення, відповідно перекладається двома словами *цілодобова*

демонстрація, так само як і дієприкметник *supported* так само перекладене двома українськими словами *отримала підтримку*.

3. Було введено низку додаткових слів: *біля будівлі (посольства), що відбулися (походи у суботу), а також прийняті різними (організаціями резолюції)*.

4. Слово *last* було вилучено і його значення в українській мові було передано за допомогою обставини часу (*в суботу*).

5. Емфатичне значення присудка з додатком *have done something to show* було перекладено за допомогою прислівника *явно*.

6. Кліше *speak for Britain* було передано відповідним кліше *говорить від імені*.

7. І нарешті, метонімія *Britain* було перекладено словами *весь англійський народ*.

Власне кажучи, лише переклад складного речення шляхом поділу його на два менших речення, можна розглядати як суто граматичну трансформацію, тоді як усі інші трансформації мають змішаний характер – як лексичний, так і граматичний.

На основі здійсненого аналізу застосування граматичних трансформацій у процесі пасивних конструкцій можемо виокремити найбільш використовувані стратегії перекладу: переклад із використанням більш загального слова (заміна) (95%), перефразування з використанням споріднених слів (перестановка) (75%), культурне підпорядкування та пропуск (опущення) (73%). Навпаки, найменш використовуваною стратегією перекладу є переклад з ілюстрацією (додавання) (31%).

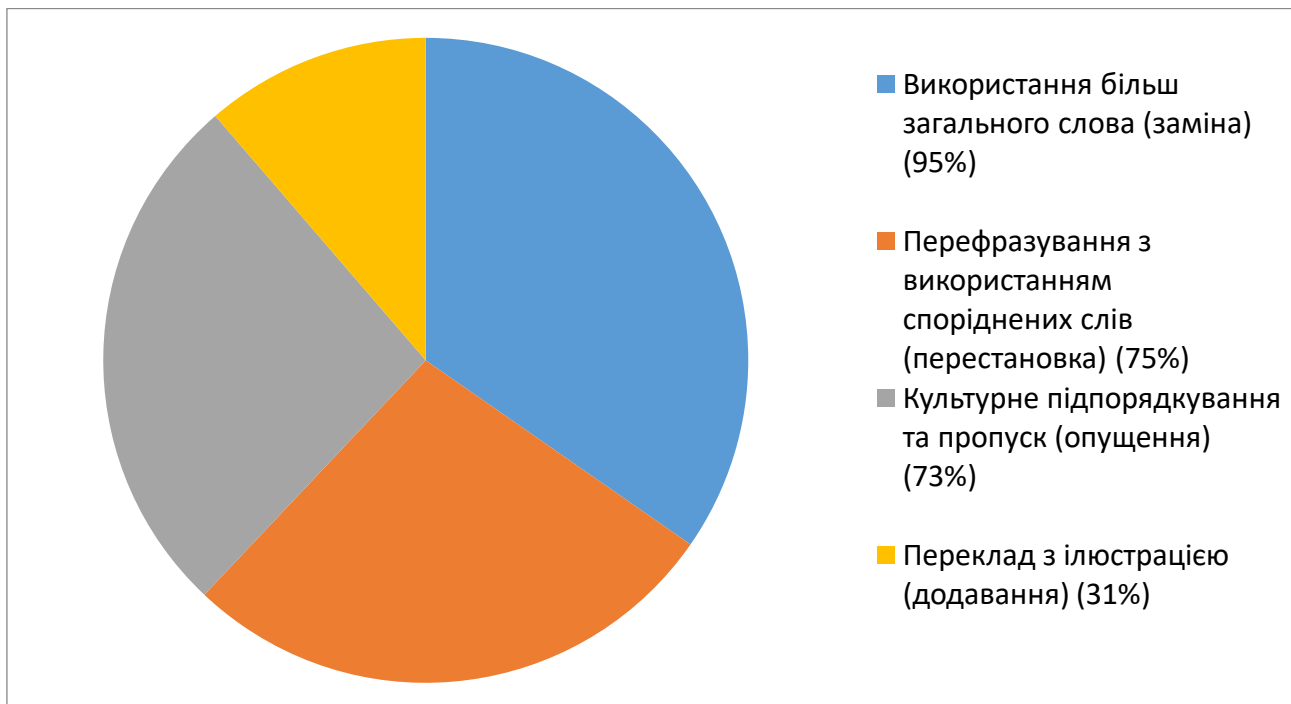

Рисунок 1.1- Частота застосування граматичних трансформаций

Граматична структура будь-якої мови настільки ж важлива, як і її склад слів або словниковий запас. Граматичні значення не менш значущі, ніж лексичні, оскільки вони виражають такі фундаментальні категорії, як часові відношення, рід, число, модальність, категорії визначеності та невизначеності тощо. Деякі з цих категорій можуть бути виражені граматично по-різному через наявність граматичних синонімів. Але іноді вони можуть бути виражені і лексично. Ніколи не можна упускати з поля зору головний принцип перекладу: як правило, за допомогою трансформацій передається та зберігається значення та сенс речення-джерела.

1.2. Категорія пасивності в англійській мові

Як відомо з граматики англійської мови, англійське дієслово володіє найбільшою кількістю категорій, включаючи час, вид, число, стан, спосіб, особу; воно може бути тривалим і нетривалим; простим, похідним, складним, складеним та службовим (дієслова-зв'язки, допоміжні дієслова, модальні дієслова); мати

різноманітні форми (інфінітиву, минулого неозначеного часу та дієприкметником минулого часу), тощо. Таким чином, можна побачити, що ретельне вивчення граматичних форм дієслів є істотно важливим, щоб уникнути непорозумінь або граматичних помилок, з якими можна зіткнутися під час роботи з англійськими дієсловами та здійснення певних трансформацій з ними.

Звичайно, важко вивчити всі граматичні особливості вживання дієслова в англійській мові, і кожен дослідник повинен враховувати всі особливості дієслова, якщо він / вона хоче, щоб їхня мова звучала і виглядала правильно. Дієслово є основною значущою частиною мови в англійській мові, тому його неправильне використання може перешкодити мовцеві чітко висловити думку та бути зрозумілим.

Однією з важливих характеристик дієслова, яку потрібно добре розуміти та вивчати, є стан дієслова. Існує два стани – активний і пасивний, і досі точаться багато суперечок щодо того, чи можна їх однаково використовувати, чи все ще є потреба віддати перевагу активному стану порівняно з пасивним, якого слід уникати. Деякі англійські граматисти навіть стверджують, що часте використання форм пасивного стану вважається граматичною помилкою. Але залишається питання у такому випадку, для чого, власне, потрібна пасивна конструкція, якщо вживати її неправильно. Таким чином, слід дійти висновку, що пасивні конструкції також вкрай необхідні, але існують деякі особливості їх вживання, про які слід пам'ятати.

Пасивна конструкція в англійській мові є такою структурою речення, за якої підмет не є діючим предметом або особою, а додатком. В англійській мові ця конструкція є набагато більш уживаною, що пояснюється кількома причинами [35, с. 96-97]:

- 1) в англійській мові практично немає інших засобів, крім пасивного стану, які б дозволили не називати виконавця дії;
- 2) в англійській мові у іменників немає відмінкових закінчень;

3) в англійській мові вживання пасивного стану можливе не тільки з дієсловами, що вимагають прямого додатку, але і з дієсловами, після яких зустрічаються непрямі додатки та прийменники.

«Стан» відноситься до зв'язку між суб'єктом і об'єктом речення, який пов'язаний за допомогою дієслова. Активний стан називається так тому, що суб'єкт речення є виконавцем дії, яка впливає на об'єкт речення. В англійській мові існує багато правил і умов вживання пасивних конструкцій. Правила діляться на дві основні категорії:

1. Правила про утворення пасиву
2. Правила про те, коли і як використовувати пасивну структуру.

Вибір активного чи пасивного стану визначається тим, про що в основному йдеться у реченні, і має відповідати меті написаного. Кожне речення має одного або кількох учасників – людей / речей тощо, які безпосередньо залучені до події чи ситуації, описаної в реченні. Важливим учасником речення, що описує дію, є агент – той, хто виконує дію.

Часто буває, що ми вибираємо виконавця дії як тему нашого речення (про що в основному йдеться у реченні). У такому разі, ми використовуємо активне речення, тобто ми ставимо виконавця дії на початок речення у позиції підмету, а потім активне дієслово: *Senior Tories accused Boris Johnson of trying to torpedo Rishi Sunak's bid to succeed him as prime minister – and of refusing to leave No 10 with good grace – as the leadership race descended into bitter infighting.* – Представники партії Топі звинуватили Бориса Джонсона в спробі зірвати спробу Ріші Сунака стати його наступником на посаді прем'єр-міністра – і в тому, що він з доброї волі відмовився залишити десятку – оскільки гонка за лідерство переросла в запеклу внутрішню боротьбу [76].

Якщо ми вибираємо учасника, який не є виконавцем дії, як нашу тему, ми використовуємо пасивне речення, тобто ми ставимо цього учасника наперед у позицію підмету, за яким слідує пасивне дієслово: *Boris Johnson is accused of trying to derail Rishi Sunak's bid to be next PM.* - Бориса Джонсона звинувачують у спробі зірвати заявку Ріші Сунака стати наступним прем'єр-міністром [76].

Вибір між використанням активного чи пасивного речення залежить від того, якого виконавця використовують як свою тему. Можна зробити речення пасивним лише тоді, коли є більше одного учасника, тобто коли дієслово є перехідним. Виконавець дії, як і всі інші учасники речення, не обов'язково є людиною. Це може бути неживий предмет або навіть абстрактне поняття. Розглянемо рисунок 1, де є ще один приклад, який демонструє відмінність пасивного речення від його активного аналога.

The actor is in the subject position. *The verb is active.*
The segmented vertical line certainly provides added visual interest.
Participants

Рисунок 1.2 - Особливості утворення пасивної конструкції без зазначення виконавця дії

У події, описаній у цьому реченні є два учасники: *сегментована вертикальна лінія* та *додатковий візуальний інтерес*. Основною формою дієслова є *provide*, а *provider* – це сегментована вертикальна лінія, тож сегментована вертикальна лінія – це виконавець дії. *Сегментована вертикальна лінія* обрана тут, як тема, і тому стоїть на початку речення як суб'єкт активного дієслова.

Учасники цього речення (*сегментована вертикальна лінія* та *доданий візуальний інтерес*) такі самі, як і в оригінальному реченні. Знову ж таки, основна форма дієслова – це *provide*, а *provider* – сегментована вертикальна лінія, тому сегментована вертикальна лінія все ще є дійовою особою.

Однак тут був обраний інший учасник, а не виконавець дії як тема, поставивши *додатковий візуальний інтерес* наперед, оскільки надається суб'єкт пасивного дієслова. Це означає, що речення тепер в основному стосується *додаткового візуального інтересу*, а не *сегментованої вертикальної лінії*.

У пасивному реченні на рисунку 2 виконавець дії з'являється після дієслова, представленого прислівником *by*.

художньої літератури. Зокрема, автори містерій та публіцистичних текстів є великими шанувальниками пасивного стану, оскільки він дозволяє їм приховувати таємниці в своїх розповідях.

Отже, пасивний стан використовується:

- коли ми вважаємо за краще не згадувати, хто чи що робить дію (наприклад, невідомо, це очевидно або ми не хочемо зазначати виконавця дії);
- щоб ми могли почати речення з найважливішої або найбільш логічної інформації;
- у більш офіційному, науковому чи публіцистичному стилях.

У письмовій формі завжди варто уважно здійснювати вибір між пасивним та активним станами. Це буде залежати від того, що автор, хоче передати: якщо привернути увагу до виконавця, варто використовувати пасивний стан; якщо зосередити увагу на дії, варто надавати перевагу активному стану.

Відсутність акценту на виконавці дії також зробила пасивний стан основним вибором, коли справа доходить до наукового, публіцистичного чи академічного письма. Для збереження об'єктивності, науковці, описуючи результати своїх досліджень, надають перевагу пасивному стану. Це пояснюється тим, що наголос ставиться не на індивідуальній перспективі, а натомість на вжитій дії, а також на результатах.

Tense	Active	Passive
Present Simple	My mom cooks breakfast.	Breakfast is cooked by my mom.
Past Simple	My mom cooked breakfast.	Breakfast was cooked by my mom.
Future Simple	My mom will cook breakfast.	Breakfast will be cooked by my mom.
Present Continuous	My mom is cooking breakfast.	Breakfast is being cooked by my mom.
Past Continuous	My mom was cooking breakfast.	Breakfast was being cooked by my mom.
Future Continuous	My mom will be cooking breakfast.	не існує

Present Perfect	My mom has already cooked breakfast.	Breakfast has already been cooked by my mom.
Past Perfect	My mom had cooked breakfast, before you came.	Breakfast had been cooked by my mom, before you came.
Future Perfect	My mom will have cooked breakfast, by 10 o'clock tomorrow.	Breakfast will have been cooked by my mom.
Present Perfect Continuous	My mom has been cooking breakfast for 2 hours.	не існує
Past Perfect Continuous	I said that my mom has been cooking breakfast for 2 hours.	не існує
Future Perfect Continuous	I will have been living here for 3 year next month.	не існує
Future-in-the-Past	I said that my mom would cook breakfast.	I said that breakfast would be cooked by my mom.
To be going to	My mom is going to cook breakfast.	Breakfast is going to be cooked by my mom.
Used to	My mom used to cook breakfast.	Breakfast used to be cooked by my mom.

Таблиця 1.1- Правила вживання часів пасивного стану

Отже, щоб зробити висновок про загальне використання пасивних конструкцій, можна сказати, що основною сферою застосування пасивного стану є наукова та публіцистична література, яка намагається використовувати всезнаючого оповідача, спроби зменшити зайві слова, коли виконавець дії неважливий, або для якихось інших цілей для покращення структури тексту. Загалом учителі граматики та письма не люблять пасивний стан, оскільки вони зазвичай визнають ряд ускладнень, які виникають із розумінням тексту та пасивних конструкцій. Але все ж неможливо сказати, що пасивний стан зовсім непотрібний. Використання різноманітних граматичних структур завжди буде вказувати на те, що оратор чи письменник добре володіє англійською мовою, але все слід робити з міркуванням і межами – тоді структури пасивного стану не виглядатимуть незграбними та не перевантажуватимуть текст.

1.3. Особливості вживання пасивних конструкцій в англійських газетних та публіцистичних текстах

У певний момент у середині ХХ-го століття наукове письмо отримало шквал критики. У цій дискусії сформувалися два основні табори – ті, хто вважав, що саме пасивний стан виконує основну функцію в науковому та публіцистичному стилях, та ті, хто вважав, що пасивний стан не варто вживати взагалі. Існувала також третя, менша група вчених, які були зацікавлені саме в процесі розвитку пасивного стану як граматичного явища. На думку науковця Вілкінсона, «пасивний стан є загальною рисою наукового та публіцистичного стилів, хоча вчені часто стикаються з критикою щодо його використання» [39, с. 70].

Здавалося б, хоча пасивний стан є добре відомою ознакою багатьох наукових та публіцистичних текстів, він все ще може бути небажаною лінгвістичною ознакою для багатьох читачів. Щоб навчити нових учених писати в межах своїх дисциплін, на плечі викладачів англійської мови лягає відповідальність знати особливості стилів, які існують, а також зрозуміти, чому пасивний стан може працювати для одного із стилів краще, ніж для іншого.

Упродовж минулого століття обидві головні сторони дебатів про пасивний стан наводили вагомі аргументи на свою користь. На стороні дебатів, які хочуть виключити пасивний стан, багато дослідників скаржаться на його використання як громіздкого граматичного стилю, стверджуючи, що використання пасивного стану змушує читачів більше думати над темою, що розглядається, або що пасивний стан приховує справжнього агента речення. З іншого боку дискусії, дослідження показують, що використання пасивного стану насправді нічого не приховує і не заплутує. Вибір використання пасивного стану є саме таким, стилістичним та риторичним вибором (використовується для контролю того, як читач підходить до письма), який часто робиться з метою повідомити холодні, жорсткі факти та спостереження. «Хто» стоїть за експериментом, має набагато менше значення, ніж «чому» чи «як».

Автори робіт у науковому та публіцистичному стилях можуть віддати перевагу пасивномустану, оскільки увага зосереджується на проблемі, яка стоїть на початку речення, а виконавець розміщується під кінець речення, або опускається зовсім. Автори публіцистичних текстів можуть контролювати, як читачі розуміють речення, використовуючи або повну пасивну конструкцію, або усічену пасивну конструкцію. У повній пасивній конструкції агент згадується в кінці речення за допомогою допоміжної фрази. У прикладі, наведеному нижче, *EU member states* (країни-члени ЄС) – це виконавець, який виконує дію *consider the sixth package of sanctions* (розглядає пакет санкцій).

The sixth package of sanctions was considered by EU member states. - шостий пакет санкцій був розглянутий країнами-членами ЄС [81].

Цікаво, що повні пасивні речення дають нам ту саму інформацію, яку можна знайти в активних реченнях, але фокус речення перемикається з агента на дію, що свідчить про те, що дія важливіша за агента. В усіченій пасивній конструкції агент не згадується, і фокус залишається на «речі», яка підділася змінам, як показано в прикладі: *The sixth package of sanctions was considered.* - Шостий пакет санкцій був розглянутий [81].

У цьому випадку агента було вилучено з речення, і читач може зробити висновок з навколишніх речень, хто саме розглядав санкції. Вилучення агента з речення фактично знеособлює ситуацію, оскільки «хто» більше не входить у речення. Харвуд підтримує ідею використання усіченого пасивного стану, коли він припускає, що якщо агент (автор) може уникати використання особистих займенників при поясненні свого експерименту та висновків аудиторії, використовуючи пасивний стан, аудиторія може не так різко (позитивно чи негативно) реагувати на твердження, які висуває автор [84, с. 18-20]. Використання пасивного стану під час обговорення того, що сталося, має додаткові (і, можливо, більш реальні) граматичні переваги. Потенційно найважливішою перевагою є те, що експеримент виходить на перший план з лінгвістичної точки зору [57, с. 188-200].

Як зазначалося раніше, пасивний станнівелює позицію агента як основну тему речення. Це може статися тому, що виконавець дії невідомий, як у прикладі нижче, той, хто приділяє увагу проектуванню невідомий і може не мати значення для наданої інформації: *Projecting stability is being focused on.* – Основна увага приділяється стабільності проектування [79].

Інша граматична перевага використання пасивного стану в текстах публіцистичного стилю полягає в тому, що агент вже може бути очевидним на основі наданої раніше інформації [62]. Як показує приклад нижче, ми знаємо з першого речення, хто атакував Миколаїв, тому не важливо повторювати інформацію про виконавця дії у другому реченні: *The terrorist state of russia attacked the two largest universities in Mykolaiv. At least 10 rockets were fired - Держава-терорист росія атакувала два найбільших університети Миколаєва. Було випущено щонайменше 10 ракет* [83].

Пасивний стан також може використовуватися, коли агент є передбачуваним або стереотипним на основі інформації, наведеної в реченні. У прикладі нижче нам не потрібно читати «Верховною радою» в кінці речення, оскільки можна передбачити, що Верховна рада буде очевидним вибором як виконавець дії у цій ситуації, як орган, який має право приймати такі закони: *The martial law was passed unanimously.* - Закон про військовий стан був прийнятий одногосно [82].

Іншою граматичною функцією пасивного стану в текстах наукового та публіцистичного стилів може бути захист автора від необхідності брати на себе вину за щось. Приклад нижче – це форма, яку ми часто бачимо після того, коли мова йде про якісь проблеми. Хоча виконавець дії може бути цікавим для читача, якщо не вказати виконавця, існує можливість захистити окремих осіб від судових позовів чи відповідальності. Крім того, використання пасивного стану в прикладі нижче відхиляє фокус від того «хто» приймав рішення і дозволяє автору замість цього зосередитися на тому, що це були за помилки: *Inconsistency was felt in the decision-making process.* - У процесі прийняття рішення відчувалася неоднотайність [83].

Як показують наведені вище приклади, є кілька випадків, коли використання пасивного стану для опису чогось має сенс. Не всі варіанти пасивного стану призначені для приховування інформації. Насправді, як показують наведені вище приклади, пасивний стан утримує автора від додавання непотрібної інформації та обсягу речень. Крім граматичних переваг використання пасивного стану, має також деякі практичні переваги. Кунзазначає, що вчені поділяють набір «правил і стандартів для наукової практики», які дозволяють досягти відносної згоди між ними щодо того, як усе буде зроблено в цій галузі [52, с. 11]. На думку науковця Хайланд, якщо письменники хочуть бути опублікованими, вони використовуватимуть граматику та стиль, які вважаються «нормальними» у своїй галузі [53, с. 103-105]. Автори, які ігнорують домінуючий вибір мови, ризикують не бути опублікованими, втратити довіру, пропустити підвищення на посаді, мати проблеми з отриманням владних позицій у своїй сфері тощо. Бути хорошим автором означає звертати увагу на норми громади та знати, коли слід дотримуватися цих норм. або знати, коли прийнятно йти проти них з певною метою. Поряд з написанням у домінуючому стилі, Гросс вважає, що теорія відбору допомагає пояснити, чому використання пасивного стану з часом може стати частішим. Гросс пише, що «такі зміни є наслідком соціального тиску, який формує наукову прозу відповідно до світогляду, у центрі інтересів якого є матеріальні об'єкти, а не люди» [39, с. 29]. Оскільки наука в основному займається визначенням того, як працює світ, а не тим, як люди маніпулюють цим світом, має сенс, що автори наукових та публіцистичних текстів можуть висунути пасивний стан на перший план своїх експериментів і досліджень.

1.4. Проблема еквівалентності під час перекладу газетних текстів

Питання про можливість перекладу завжди було і залишається досі предметом численних дискусій. Мета визначає спосіб і характер дій суб'єкта. Тому адекватність уявлень про сутність перекладацької еквівалентності є вирішальною передумовою ефективності роботи перекладача. Проблема

перекладацької еквівалентності входить до складу загальної проблеми - проблеми перекладності в цілому. Питання про можливості перекладу завжди було і залишається досі предметом численних дискусій. Дослідження останніх років переконливо доводять, наскільки великою була роль перекладу діяльності людей минулих епох. Важко переоцінити його значення і в сучасному світі: переклад воскрешає минуле, він орієнтований на майбутнє і в своїй якості сприяє прогресу.

Досягнення перекладацької еквівалентності – мета будь-якого перекладу. Будь-який переклад означає насамперед зміну мовного коду, оскільки висловлювання однієї й тієї змісту різні мови користуються різними засобами. За художнього перекладу відбувається не просте, а складне перекодування, процес, який Р.Якобсон визначає як «міжмовну творчу транспозицію» [6]. Це дозволяє говорити про художній переклад як про специфічний вид перекладу, результат якого залежить від багатьох складових і не може бути однозначно визначений.

Мета літературного перекладу – заміщення оригіналу мовою перекладу. У літературі тексти перекладу прирівнюються до оригінальних творів. Вони функціонують у літературі перекладача як повноправні представники текстів вихідною мовою. Текст перекладу приписують автору оригіналу, за перекладом судять про зміст та форму оригіналу. Ці положення незаперечні в тому плані, що вони відображають реальну ситуацію: переклади дійсно замінюють оригінали в літературі мови, що перекладає, у всіх названих відносинах.

Переклад є перехрестям, на якому перетинаються інтереси таких наукових дисциплін як зіставне мовознавство та лінгвістичне перекладознавство. Проблема еквівалентності у перекладі займає центральне місце у лінгвістичному перекладознавстві, оскільки еквівалентність вихідного та перекладного текстів виступає мінімальною, конститууючою умовою перекладу. Вивчення перекладацької еквівалентності неспроможне представляти інтерес й порівняльного мовознавства, оскільки будь-яке порівняння двох мов передбачає розгляд їхньої взаємної перекладності. Оскільки будь-який вид лінгвістичного аналізу базується на встановленні подібностей та відмінностей між одиницями

мови. Еквівалентність при існуванні відмінностей є також і центральною проблемою лінгвістики в цілому.

Традиційно виділяються такі концепції еквівалентності перекладу [13]:

- концепція нормативно-змістовної відповідності, тобто передача всіх або суттєвих елементів змісту вихідного тексту та дотримання норм перекладної мови;

- концепція формальної відповідності, тобто максимальні відповідності у передачі структури вихідного тексту (у практиці перекладу сакральних текстів), трансформації, заміни та опущення здійснюються тільки там, де елементи вихідного тексту «неможливо відтворити «напрямок».

- концепція адекватного перекладу, в якій визначено такі якості адекватного перекладу:

1) вичерпна передача змістового тексту;

2) передача змісту рівноцінними (тобто виконують функцію, аналогічну виразної функції мовних засобів оригіналу) засобами, тобто адекватність - це «вичерпна передача змістового оригіналу і повне функціонально-стилістичне відповідність йому» [21].

- концепція динамічної (функціональної) еквівалентності вперше виділеного Ю. Найдом, є поняттям подібним до понять комунікативної еквівалентності, тобто мовної еквівалентності в контексті ширшої інтерпретації у рамках соціальної взаємодії, що здійснюється за допомогою тексту, тобто збіг реакцій одержувача вихідного тексту і носія однієї мови з реакцією одержувача тексту перекладу, носія іншої мови. При цьому, зміст, який необхідно передати, складається із чотирьох елементів денотативне, синтаксичне, конотативне та прагматичне значення, що визначається ставленням між мовним виразом та учасниками комунікативного акту [61].

У художньому перекладі існують спеціальні закони щодо еквівалентності оригіналу. Переклад може лише нескінченно зближуватися з оригіналом і не більше. Тому що художній переклад має свого творця, свій мовний матеріал і своє життя в мовному, літературному та соціальному середовищі, яке відрізняється від

середовища оригіналу. Художній переклад породжується оригіналом, залежить від нього, але в той же час має відносну самостійність, оскільки стає фактом перекладної мови. Тому освоєння одного й того ж твору у різних культурах має свою специфіку, свої відмінності, свою історію. Отже, як оригінал і переклад відрізняються характером осмислення, соціальним значенням і репутацією, а й різномовним перекладом одного й того ж літературного джерела. Але є й інші причини відносної еквівалентності художнього перекладу оригіналу. Вони викликані своєрідністю сприйняття оригіналу перекладачем, різносистемністю мов, відмінностями соціокультурного середовища. У цьому процесі проявляється і індивідуальність перекладача, яка визначається його художнім сприйняттям, талантом, своєрідністю відбору мовних засобів. Це елементи перекладацького стилю. Проблеми стилю перекладача теоретично ще не осмислені в перекладознавстві, хоча окремі висловлювання щодо цього вже є [24].

Не слід забувати, що іноді перекладач дивиться ніби-то з майбутнього на твори, що перекладаються ним / нею, що призводить до зміщення деяких акцентів. Ще одне джерело зменшення рівня еквівалентності – це вертикальний контекст, різні алюзії, натяки на інші тексти чи ситуації, а також різні символи, реалії тощо.

Говорячи про проблему еквівалентності та адекватності перекладу газетно-інформаційного тексту необхідно сказати, що переклад статей - це не система трансформацій та замінів різнорівневих одиниць однієї мови одиницями мови перекладу, оскільки він є повноцінною мовною діяльністю мовою перекладу, за якої у тексті перекладу набувають сенсу ті ж задуми, що й мовою оригіналу. Перед перекладачем стоїть завдання у першу чергу як по можливості точно відтворити і «цеглинки сенсу», а й зберегти комунікативно значуще смислове ядро тексту.

Вимога максимально точної передачі газетно-публіцистичного тексту іншою мовою входить у суперечність із можливістю відобразити всю своєрідність засобами мови перекладу. Так, найчастіше доводиться відмовлятися від перекладу специфічних рис тексту, пов'язаних із граматичним та синтаксичним устроєм

оригіналу. Технічно такий переклад у багатьох випадках можливий, але зазвичай пов'язаний із необхідністю жертвувати зв'язністю та ясністю тексту.

Для еквівалентного перекладу епітетів (особливо постійних), специфічних ідіом та порівнянь, багатозначних слів, образних виразів, архаїчних слів важко запропонувати єдині принципи передачі. Епітети, однакові у тексті оригіналу, передаються у перекладі по-різному залежно від цього, кого вони визначають. Метафори та інші образні вирази, побудовані за невідомою іншомовному читачеві аналогією, пропонується передавати звичнішими читачеві засобами. Однак у всіх цих випадках переклад не зможе функціонувати як самостійний текст без коментарів до кожного текстового елемента, що спричинив труднощі у перекладача [6].

Особливості розвитку преси США і Англії наклали яскравий стилістичний відбиток на заголовки газетних статей, переклад яких, із їхньої специфіки, становить певні труднощі. Заголовок в англо-американських газетах грає дуже важливу роль; основне його завдання у тому, щоб привернути увагу читача, зацікавити і навіть вразити його, і у другу чергу заголовку доручається інформаційно-роз'яснювальна функція - повідомлення читачеві короткого змісту статті.

Внаслідок такої цілеспрямованості в англо-американській пресі виробився особливий стиль газетного заголовка, характерною рисою якого є надзвичайна експресивність лексичних та граматичних засобів.

Заголовки, зазвичай, написані «телеграфною мовою», тобто. за допомогою максимально стислих, гранично лаконічних фраз, у яких опущені всі семантично другорядні елементи.

Разом із тим, із метою забезпечення максимальної зрозумілості, заголовки будуються на базі загальноновживаної лексики та найпростіших граматичних засобів.

Розглянемо докладніше лексико-граматичні особливості заголовків і їх перекладу.

1. Для привернення уваги читача до основної думки повідомлення, у заголовках, зазвичай, опускаються артиклі і особисті форми допоміжного дієслова *to be*.

Дія зазвичай виражається формами *Indefinite* або *Continuous*: *Houses (are) Smashed by (the) Hurricane*. – Будинки знищенні ураганом [81].

2. Повідомлення про нещодавні події передаються за допомогою форми *Present indefinite*. Це наближає подію до читача і посилює його інтерес: *Covid-19 Kills 200 in India*. - Covid-19 вбив 200 в Індії [77].

3. Майбутня дія часто передається за допомогою інфінітиву: *Glasgow Dockers to Resume Work*. - Glasgow Dockers відновить роботу[83].

4. Нерідко в заголовку опускається присудок, він грає у реченні другорядну роль: *Deadlock in Committee*. - Тупикова ситуація в комітеті [79].

No Timber for Sale. - Лісоматеріали не продаються [81].

5. Для того щоб звернути особливу увагу на присудок і водночас зацікавити читача, опускається підмет, якщо він поступається за значенням присудку: *(They) Expect New Economic Depression*. - Очікується нова економічна депресія [82].

6. Присвійний відмінок, унаслідок своєї структурної компактності, вживається з неживими іменниками і витісняє *прийменниковий зворот з of*: *Price Control's Effect Discussed* - Обговорено вплив контролю цін [77].

7. Вживаються популярні прізвиська та скорочені імена замість прізвищ деяких політичних діячів, артистів, спортсменів та ін.:

Ike = Eisenhower [82].

Winnie = Winston Churchill [81].

Sara = Capablanca [79].

8. Для надання емоційного забарвлення у загальноживану лексику вкраплюються неологізми, діалектизми, поетизми, сленг:

Foe = rubbish [82].

policeman = enemy [76].

to irk = irritate [82].

9. Широко вживаються скорочення та складні слова: *T.U.C. Seeks Details* - *T.U.C. шукає подробиці* [81].

10. Зазначається присутність елементів образності: *Clinton Raises His Eyebrows* [83].

Звернення до тексту статті до перекладу заголовка часто виявляється необхідним у випадках, коли заголовок містить елементи образності. У наведеному вище прикладі *Clinton Raises His Eyebrows*, фразеологізм *to raise the eyebrows* передає почуття чи здивування чи зневаги. Щоб уточнити значення для цього випадку, звертаємося до тексту статті. З тексту стає зрозумілим, що йдеться про почуття подиву, і тепер ми можемо дати переклад заголовка, прагнучи зберегти елемент образності. Оскільки, однак, образ, що лежить в основі англійського виразу *to raise the eyebrows*- *підняти брови* чужий українській мові, ми змушені вдатися за допомогою до аналога:

Клінтон робить здивоване обличчя

або

Клінтон здивовано знизує плечима.

Звичайне застосування еліптичних конструкцій надає заголовкам надзвичайну стислість та динамічність. Українським заголовкам, як і всьому газетному стилю у цілому, властивий більш плавний, спокійний характер, а дія в них, на відміну від заголовків в англійських та американських газетах, передається частіше іменником, ніж дієсловом: *Conference to open today*. - *Конференція відкриється сьогодні* [79].

Як зазначалося вище, в англійських та американських заголовках широко застосовуються скорочення, найчастіше буквені, причому нерідко значення такого скорочення може бути зрозуміле тільки з тексту самої статті: *N.G.O.A. Rejects Strike Clause*. - *N.G.O.A. Відхиляє пункт про страйк* [82].

Це скорочення *N.G.O.A.* не є загальноживаним і тому не наводиться словником. Значення його - *National Government Officers Association* - можна встановити тільки з тексту наступного під заголовком статті.

У багатьох випадках прагнення надати заголовку інтригуючого, захоплюючого характеру призводить до того, що він перестає виконувати свою інформаційну функцію, фактично не повідомляючи даних про зміст нотатки або статті: *Poles Apart - Полюси нарізно* [76].

Boy Travels Like This. - Хлопчик подорожує так [79].

У цих випадках необхідно при перекладі вдатися до розширення заголовка за рахунок залучення додаткових подробиць з тексту самої статті.

Відмінності у правилах структурування заголовків українських та англійських газетно-інформаційних нотаток знаходять свій відбиток у перекладі. Так, у заголовках англійських газетно-інформаційних нотаток спостерігається значне переважання дієслівних фраз над іменними:

11 Die in South Africa.- 11 Смертей в Південній Африці [81].

Britain's Labour Party Makes Gains. – Лейбористська партія Великобританії створює гарни [84].

Pickles Stop Murdoch Papers. - Піклз зупиняє документи Мердока [76].

Це правило, як і всі інші, має імовірнісний характер. У принципі іменні фрази можливі й у англійських заголовках:

Green Light for US Arms Mongers. – Зелене світло торговцям зброєю в США [83].

Labour Pledge on NHS Workers Pay. – Трудова застава щодо оплати праці працівників NHS [79].

Deaf Black Children's Uphill Task in Education. - Складне завдання для глухих темношкірих дітей у навчанні [84].

Але загалом домінуючим типом заголовка англійських інформаційних текстів є дієслівний, а українських – іменний. Іншою особливістю англійських заголовків є опущення зв'язки *be* в пасиві і в іменному присудку: *2 US Navy Battle Groups Poised for Move on Libya. - 2 бойові групи ВМС США готові до наступу на Лівію* [83].

Для заголовків англійських інформаційних статей характерно також опущення артикля: *Plane Undergoes Repairs After Bomb Blast*. – Літак ремонтують після вибуху [81].

President Teils Civil Servants to Keep Will to Strike. – Президент закликає державних службовців утриматися від страйкування [81].

Gandhi Shuffles Top Sikh to Interior Ministry. - Ганді переміщує Топ Сікха до Міністерства внутрішніх справ [76].

Артикль зберігається лише у випадках, коли його опущення може призвести до невірної смислової інтерпретації заголовка, наприклад: *National Gallery Launches Bid to Buy the Titian*.- Національна галерея намагається придбати картину Тіціана [79].

Тут артикль вказує на те, що йдеться про картину.Для англійських заголовків характерна відсутність дієслівних форм минулого часу. Замість них використовуються форми майбутнього часу

Поняття еквівалентності, безсумнівно, є однією із найбільш проблемних і суперечливих областей у галузі теорії перекладу. Проблема еквівалентності викликає і цілком ймовірно, що буде викликати гарячі дискусії у галузі перекладознавства. Цей термін аналізували, оцінювали та широко обговорювали з різних точок зору. Перші дискусії щодо поняття еквівалентності в перекладі започаткували подальше вивчення цього терміна сучасними теоретиками. Навіть наведене вище коротке окреслення питання вказує на його важливість у рамках теоретичної рефлексії перекладу. Складність у визначенні еквівалентності, здається, призводить до неможливості мати універсальний підхід до цього поняття.

Висновки до Розділу 1

Таким чином, вибір граматичної трансформації у процесі перекладу відбувається залежно від вихідних мовних одиниць, які розглядалися як матеріал для трансформацій. Англійська та українська мова відрізняються за лексикою та граматичними системами, тому вивчення граматичних трансформацій є життєво

важливим для перекладу текстів різних стилів. Вивчення граматичних трансформацій допомагає виявити основні перешкоди та труднощі для створення стилістично та емоційно еквівалентного цільового тексту. Перекладач буде більш лінгвістично орієнтований на переклад з певної мови (зокрема, з англійської) після вивчення, класифікації та вказівки на найчастіше вживані граматичні трансформації. Однак проблема перекладу зосереджена на виборі потрібного слова та здійсненні комплексу лексико-граматичних трансформацій, переходячи від лексичних одиниць до граматичних. І з перекладацької практики добре відомо, що спочатку перекладач звертає увагу на невідомі лексичні одиниці, потім розглядає своєрідні граматичні моделі, що залучають ці слова, і, нарешті, обробляє усю одиницю перекладу. Як зазначалося, одиниця перекладу варіюється від слова до речення і навіть більше.

Сучасні мови значно відрізняються за набором форм, які вони прийняли, за особливостями їх використання та комбінаційною силою слів та ідіоматичних форм граматики. З цієї точки зору категорія стану представляє особливий лінгвістичний інтерес. Слід зазначити, що для англійської мови, особливо в її пізніші періоди, немає нічого більш вищого характеру, ніж ступінь, до якої вона розвинула використання пасивних утворень. Будучи граматичною категорією, категорія стану передбачає «граматичну опозицію», у якій різні форми дієслова пов'язані зі зміною синтаксичних ролей споріднених їм одиниць. Можемо зробити висновок, що категорія стану займає особливе місце серед інших словесних категорій. На відміну від часу, аспекту та способу, які притаманні дієслову, стан також є синтаксично орієнтованою категорією, оскільки регулює суб'єктно-об'єктну позицію у реченні. Категорія стану тісно пов'язана з лексичним значенням спорідненого дієслова, що впливає на значення усієї конструкції.

Відсутність акценту на виконавці дії зробило пасивний стан основним вибором, коли справа доходить до наукового, публіцистичного чи академічного письма. Для збереження об'єктивності, публіцисти, журналісти, описуючи результати своїх досліджень, надають перевагу пасивному стану. Це пояснюється

тим, що наголос ставиться не на індивідуальній перспективі, а натомість на виконаній дії, а також на результатах.

РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ГРАМАТИЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ У ПРОЦЕСІ ПЕРЕКЛАДУ ПАСИВНИХ СТРУКТУР НА МАТЕРІАЛІ ГАЗЕТНИХ ТА ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ТЕКСТІВ

2.1. Граматичні особливості англійських газетного та публіцистичного стилів

Газетний та публіцистичний стилі мають багато спільних рис, але тексти, що належать до цих стилів, мають значну різноманітність і можуть бути розділені на дві групи: тексти, що містять інформацію, і тексти, що коментують її. На відміну від художніх текстів, у газетних текстах мова є, перш за все, засобом комунікації, а потім враховується стиль автора висловлювання. Головною вимогою адекватності перекладу є вибір перекладачем найбільш непомітних синтаксичних конструкцій писемного мовлення, які б не відволікали читача від змісту тексту.

Розрізняють такі п'ять жанрових підтипів публіцистичних текстів:

- 1) новини;
- 2) співбесіди;
- 3) коментарі;
- 4) рецензії;
- 5) нариси або памфлети.

Відмінними рисами публіцистичних текстів, є такі [8]:

- доступність мовних засобів;
- поєднання логічного та полемічного аспекту в семантиці;
- поєднання фактичної, емоційної та естетичної інформації;
- використання яскравих виражальних засобів явного авторського повідомлення;
- широке поширення стилістичних прийомів.

Переважні мовні засоби в публіцистичних текстах включають [14]:

- синтез елементів художньої літератури, науково-популярного і розмовного стилів;

- висока щільність загальних і видових термінів і професійних слів;
- висока виразність оповіді;
- поява слів із переносним значенням;
- широке поширення слів з іншомовними афіксами, як *-ist, -ator, -ation, pseudo-, neo-, super-, inter-* тощо;
- використання різного роду питальних, окличних та наказових речень, зворотів, складно підрядних речень із різноманітними підрядними.

Іншими відмінними рисами публіцистичних текстів є відповідно: орієнтація на новизну; динамічність; висока інформаційна щільність; явне відношення до описаних явищ у політичному, соціально-етичних аспектах; звернення; комбінація типових норм і експресивних різновидів; суб'єктивність; висока переконлива здатність.

Що стосується використання мовних засобів та стилістичних прийомів, вони утворюють унікальну амальгаму складових частин офіційного, науково-популярного та художнього стилів. З одного боку, він характеризується широким поширенням соціальної та політичної лексики, закликами, гаслами, власними географічними назвами, датами, з іншого боку – різноманітними виразними засобами, включаючи тропи та лексико-синтаксичні засоби. Усі лексеми заряджені позитивною чи негативною конотацією.

Новини в коротких та інформаційних статтях (власне в газетному стилі) позбавлені емотивного та індивідуального забарвлення, тому широко використовуються безособові пасивні конструкції та іменникові конструкції з інфінітивом, які також мають безособовий характер. Кліше є відмінною рисою цього типу текстів. Вони характеризуються значною компактністю форми, що пояснюється нестачею простору. Стислість в її крайній формі особливо помітна в заголовках, і тому заголовки мають свої структурні особливості: пропуск допоміжних слів, широке використання словесних конструкцій, атрибутивних моделей тощо, що сприяє компактності.

Статті, що містять коментарі (власне публіцистичного стилю), головними серед яких є коментарі редакції, мають виразне емоційне забарвлення. Їхній

словниковий запас є літературним, а синтаксис досить складним. Їхня мета – впливати на громадську думку, не інформувати читача, а переконати його в правильності трактування статті та привести його до своєї точки зору, обумовити його погляди та думки. Цим фактом пояснюється використання різноманітних виразних засобів.

Говорячи про публіцистичний стиль мови, варто зазначити, що він відокремився від інших стилів у середині XVII ст. Він використовується у публічних виступах і друкованих публічних роботах, які адресовані широкій аудиторії і присвячені важливим суспільним чи політичним подіям, суспільним проблемам культурного чи морального характеру [55, с.10-15]. Публіцистичному стилю притаманна зв'язна і логічна синтаксична структура, з розгорнутою системою сполучників і ретельним абзацюванням. Також йому властива стислість вислову, яка іноді стає провідною ознакою публіцистичного стилю.

Загальна мета публіцистичного стилю – чинити постійний і глибокий вплив на громадську думку, переконати читача чи слухача в тому, що тлумачення, яке дається письменником чи оратором, є єдино правильним і спонукати його прийняти точку зору; виражається у промові, есе чи статті не лише за допомогою логічної аргументації, а й емоційним закликком. Ця функція «промивання мізків» найефективніша в ораторському мистецтві, оскільки тут задіяно найпотужніший інструмент переконання: людський голос [69, с. 225-227].

Завдяки характерному поєднанню логічної аргументації та емоційної привабливості публіцистичний стиль має спільні риси зі стилем наукової прози чи офіційних документів, з одного боку, та емоційної прози – з іншого. Його зв'язна і логічна синтаксична структура з розширеною системою сполучників і ретельним розбиттям на параграфи робить його схожим на наукову прозу. Його емоційна привабливість зазвичай досягається використанням слів з емоційним значенням, але стилістичні прийоми не свіжі і не справжні. Публіцистичному стилю також притаманні елементи емоційно забарвленого розмовного стилю, оскільки автор не має потреби робити своє мовлення знеособленим (як у науковому чи офіційному), а, навпаки, намагається наблизити текст до живого

спілкування, наче вони розмовляють з людьми, з якими безпосередньо контактують [74, с. 168-169].

Публіцистичний стиль є одним із найбільш затребуваних стилів у наш час. Таку його популярність можна пояснити метою впливати на читача та орієнтацією на широку аудиторію. Публіцистичний стиль використовується практично скрізь: починаючи від політичних виступів і закінчуючи статтями в газетах. Публіцистичний стиль поділяється на три різновиди, кожна з яких має свої відмінні риси. На відміну від інших формальних стилів, він має дві розмовні різновиди, а саме ораторський підстиль, і розвиток радіо і телебачення призвів до появи нової розмовної різновиди радіо- і телевізійних коментарів. Два інших підстили – есе (моральні, філософські, літературні) та публіцистичні статті (політичні, соціальні та економічні).

Із метою прослідкування особливостей граматичних трансформацій, які застосовуються у процесі перекладу газетного чи публіцистичного тексту розглянемо коротку замітку взяту зі шпальт газети «The New York Times» [79]:

The Explosion of Web Comics Are Driven by Young, Female Readers The rise of online, vertical-scroll comics has been propelled by an audience that the industry had long overlooked.

Підвищений інтерес до веб-коміксів відбувається завдяки молодим читачкам

Популярність онлайн-коміксів із вертикальним прокручуванням стала можливою завдяки аудиторії, на яку індустрія довго не звертала уваги.

Ця коротка замітка має ряд особливостей, які не мають еквівалентів в українському газетному стилі: використання теперішнього часу замість минулого; використання іменникової інфінітивної конструкції; кліше, які не тотожні українським кліше. У цьому випадку в перекладі вищезгаданої короткої замітки було застосовано кілька трансформацій.

Інформація, що міститься в оригінальному тексті, подається еквівалентно: жоден пунктуаційний знак не пропущено, але норми стилю української газети спричинили пропуск деяких лексичних одиниць та використання замінів.

Статті-коментатори, як було зазначено вище, мають характерне емоційне забарвлення через наявні в них виразні засоби, хоча ці засоби майже ніколи не бувають оригінальними. Використання банальних метафор, наприклад, частіше зустрічається в англійських газетах, ніж у українській. Тому банальні метафори не рідко замінюють або навіть пропускають у перекладі.

Метафора, використана в наступному прикладі, пом'якшена в перекладеному тексті.

The Industrial Relations Bill is an attempt to slit the throat of trade-unions.
Законопроект про відносини в промисловості – це спроба **задушити** профсоюзи [84].

Хоча метафора *to slit the throat* має відповідний еквівалент в українській фразі *перерізати горло*, українське вживання не допускає поєднання *перерізати горло профсоюзам*.

Тому варто використати менш мальовниче дієслово *задушити*, яке виражає те саме значення і традиційно використовується в подібних контекстах як своєрідне кліше.

Для формування поглядів і думок читача в газетних статтях використовуються різні виразні засоби (серед них алюзії).

Фраза *зима невдоволення* з «Річарда III» Шекспіра широко використовується в різних політичних контекстах і часто адаптується до ситуації.

Some Trade-Unions warn the Government that it will be a winter of discontent.

Деякі профспілки попереджають уряд, що це буде **зима невдоволення** [82].

Означений артикль замінено неозначеним, а присвійний займенник пропущено.

У наступному прикладі адаптація більш помітна: слово *літо* замінено на *зиму*, а присвійний займенник також пропущено.

In former French Africa it was the summer of discontent. One hundred thousand citizens of Chad, led by their president, took to the wind-blown streets of Fort Lamy to protest French involvement in Chad's internal affairs.

У колишній Французькій Африці це було літо невдоволення. Сто тисяч громадян Чаду на чолі зі своїм президентом вийшли на вулиці Форт-Ламі, щоб протестувати проти участі Франції у внутрішніх справах Чаду [63].

У цьому випадку на перший план виступає прагматичний аспект перекладу. Український читач може не розпізнати алюзію і вона не викличе необхідної реакції з його боку, тоді як алюзії, навіть у зміненому вигляді, знайомі англійському читачеві. Це міркування виправдовує її упушення.

Варто зазначити, що визначити газетний чи публіцистичний текст буває термінологічно найважче. Його комунікативна функція визначається «публічністю» — відкритістю для широкої та розосередженої аудиторії за характером, місцем і часом. Маючи ряд відмінних властивостей, публіцистичний текст характеризується низкою ознак, властивих будь-якому типу тексту. Однією із головних особливостей структури публіцистичного стилю є їх зв'язна і логічна граматична структура. Досить часто вживається 1-ша особа однини, щоб обґрунтувати особистий підхід до розглянутої проблеми.

Серед категорій тексту виділяється модальність, яка поряд із цілеспрямованістю та прагматичною установкою виступає однією з його основних характеристик.

Досить часто в публіцистичному стилі можна побачити такі граматичні ознаки, як:

1. використання займенників 1-ї особи «ми» та 2-ї особи «Ви»;
2. використання скорочень «Я буду»; «не буде»; «не маю»; «не» та інші;
3. переважання безособових на пасивних структур;
4. переважання дієслів у заголовку.

Загалом, граматичних особливостей у публіцистичних та газетних текстах небагато. Але в них неможливе допущення жодних граматичних помилок. Граматично правильні речення є запорукою успіху публіцистичних та газетних текстів.

2.2. Стратегії перекладу англійських пасивних конструкцій українською мовою.

Упродовж багатьох років феномен перекладу привертав увагу багатьох лінгвістів із різних країн. Різні науковці давали різноманітні визначення цьому процесу. До прикладу В.М. Крупнов вважав «переклад складним творчим та аналітичним процесом, пов'язаним з переданням значення оригінальний текст і для якого потрібні всі ресурси перекладача» [15, с. 154-156]. У той самий час Л.С. Бархударов «визначає переклад як перетворення одного тексту вихідної мови в цільовий мовний текст, що зберігає зміст і наповнення» [31]. Переклад грає велику роль не лише як наука, а й як засіб вивчення культури, літератури та наукової діяльності різних країн. Переклад допомагає реалізувати міжкультурне та багатомовне спілкування, що сприяє культурному розвитку людини. Необхідно зазначити, що переклад та його частини завжди були актуальною темою для дослідження. Під час процесу перекладу може виникнути велика кількість труднощів. Ці труднощі пов'язані з різноманітністю у лексико-граматичних структурах мов. Кожне граматичне явище завжди має необхідні засоби відтворення цільовою мовою. Пасивний стан є саме серед таких граматичних конструкцій. Зрозуміло, що відносини між граматичними системами двох мов рідко мають повний збіг, тому цей фактор змушує перекладачів застосовувати різні зміни для досягнення адекватності перекладу.

Багато лінгвістів вважають, що переклад пасивних структур може супроводжуватися труднощами, оскільки є деякі відмінності у вживанні пасивного стану в англійській мові порівнянні з українською мовою. Саме ці відмінності вимагають детального дослідження та порівняння обох мов.

Як відомо, пасивний стан широко використовується як в англійських, так і в українських текстах. Але є деякі відмінності у вживанні цієї граматичної форми у цих мовах. Дієслівна категорія стану показує напрямок процесу щодо учасників відображеної ситуації, який впливає у певну синтаксичну конструкцію.

Англійська мова – це система двочленних опозицій (любити – люблять), які показують чидія виконується суб'єктом або об'єктом. В українській мові категорія стану використовується для вираження відносин між суб'єктом і об'єктом дії [16, с. 35-38]. Отже,граматичним ядром категорії стану є можливість вираження суб'єктно-об'єктних відношень до дії.

Грамаіична система обох мов має як активний, так і пасивний стан дієслова.Активні дієслова виражають дію, яку виконує особа або річ, яка єсуб'єктом речення. Речення з активними дієсловами не складні для перекладу у порівнянні з реченнями з пасивними конструкціями. Пасивний стан показує дію, вчинену щодо речі, яка є предметом, з боку іншої особи абопредмету. Форми пасивного стану визначають дію, яка спрямована на предмет, колисуб'єкт не є виконавцем чи об'єктом дії.

Особливості утворення форм пасивного стану в англійській мові були розглянуті в попередньому розділі, тому вважаємо за необхідне лише додати, що в українській мові є три форми пасивного стану [17, с. 296-298]:

- 1) форма утворена від дієслів недоконаного виду за допомогою частки *-ся*;
- 2) пасивні дієприкметники утворені від дієслів доконаного і недоконаного виду у вказівному способі;
- 3) часткові предикативні форми на *-но, -то*.

Категорія стану показує суб'єкт-об'єктні відносини, які не збігаються із логічною схемою висловлювання. Якщо об'єкта немає, замість нього використовується підмет. В українській мові категорію стану можна вживати лише з перехідними дієсловами. Особливістю англійської мови у порівнянні з українською є те, щозаміна активного стану пасивним може бути здійснена всіма видами перехідних дієслів, які можуть вживатися як з прийменниками, так і без них. Наявність чи відсутністьоб'єкта не грає жодної ролі:

They were expected.

We expected them.

Категорія стану має значно ширше висвітлення у системі англійського дієслованіж у системі українського дієслова, оскільки в англійській мові не тільки

перехідні, але й неперехідні об'єктивні дієслова, включаючи прийменникові, можуть використовуватися у пасивному стані. Крім того, дієслова, які відносяться до одного, а двох об'єктів, як правило, можуть відноситися до обох підметів у позиції пасиву. Проте не всі дієслова, які здатні відноситися до об'єкту, насправді вживаються у пасивному стані.

В українській мові пасивні форми утворюються з дієсловами доконаного виду і заміна активної форми на пасив не завжди можлива і тут виникає потреба у пошуку інших граматичних трансформацій. Ще однією особливістю англійських пасивних конструкцій є використання прийменників *with* і *by*. На думку А. Л. Пумп'янського, «виконавець дії або річ, які виражаються за допомогою іменника чи займенника можуть бути використанні в пасивній конструкції за допомогою прийменників *with* і *by*» [20, с. 74-75]. Ці прийменники показують відносини, які виражені в українській мові іменниками в орудному відмінку:

*This was done **by many scientists.***

*Це було зроблено багатьма **вченими** [80].*

*Many shops are equiped **with automatic machinery.***

*Багато цехів обладнанні **автоматичними станками** [83].*

Питання правильного використання прийменників *with* і *by* є досить складним і ще досі не повністю вивченим. Відомо, що в українській мові ми вживаємо різні запитання говорячи про живі та неживі предмети. В англійській мові ми використовуємо прийменник *by* говорячи про живі предмети та прийменник *with* для неживих предметів.

*This method of nitration **has been reported by several investigators.***

*Цей метод нітрування **був вже описаний** декількома вченими (ким?)*

*The protein **was filtered**, washed thoroughly with water, and the buffer salts **were removed with Biodeminrolit resin.***

*Білок **було профільтровано**, промиваючи водою, і буферні солі **було видалено** смолою біодемінроліт (чим?) [77].*

На думку лінгвістів, можна знайти лише розбіжності в системах обох мов на текстовому рівні. Тому актуальним є вивчення особливостей пасивного

використання стану для повного розуміння категорії стану та для вирішення проблеми її адекватності. На думку перекладача Ю.В.Бреуса, «існують дві ситуації, коли доцільно вживати пасивні конструкції» [2, с. 154-156]:

- 1) якщо предмет невідомий;
- 2) якщо предмет відомий, але не може бути згаданий через деякі причини:

We squander most of our hardearned petrodollars or spend them on equipment that takes years to come into use – this is what we should be worried about, not the fact that we export oil.

Та обставина, що більша частина грошей проїдається або витрачається на обладнання, яке роками не вводиться в дію, має турбувати нас куди більше, ніж сам факт експорту нафти [84].

Використання пасивних конструкцій пов'язане із загальною структурою англійської мови та з частковою відсутністю відмінків. Українською мовою ідеї можуть виражатися різними способами:

- 1) *Це обладнання купувалось згідно з контрактом.*
- 2) *Це обладнання закупили згідно з контрактом.*
- 3) *Це обладнання було куплено згідно з контрактом.*

В англійській же мові можлива лише одна конструкція: *This equipment was bought according to the contract.*

В англійській газетних та публіцистичних текстах ширше вживаються пасивні конструкції ніж в подібних текстах українською мовою. Це пов'язано з деякими мовними особливостями. Таким чином, ми можемо замінити активне дієслово пасивним, навіть якщо є прямий або прийменниковий додаток в англійському реченні. Але ми не можемо це зробити в подібному реченні українською мовою. Пасивні конструкції в деяких англійських реченнях не мають своїх еквівалентів у українських.

He was told the news. This state of things cannot be put up with.

Йому повідомили цю новину. З таким станом речей не можна миритися [76].

Більше того, вивчення англійських газетних текстів свідчить, що деякі перехідні англійські дієслова можуть перекладатися українськими неперехідними дієсловами з прийменниковим або непрямим додатком. До них належать:

to affect - діяти, впливати на;

to attend - бути присутнім на;

to follow - іти за;

to influence - впливати на;

to join - приєднуватися до;

to need - відчувати потребу в;

to treat - поводитися з;

to refuse - відмовлятися від.

We were all deeply affected by his doings.

На всіх нас вплинула його вчинки [81].

Також важливо зазначити, що деякі англійські фразеологічні слова та словосполучення можуть вживатися в пасивному стані: *to make use of*, *to pay attention to*, *to take notice of*. Ці словосполучення не можуть перекладатися на українську мову без зміни пасивного стану на активний:

His remarks were taken no notice of.

На його зауваження не звернули уваги [79].

У результаті досліджень, ми дійшли висновку, що у науково-технічних, газетних і публіцистичних текстах частіше вживаються пасивні конструкції, ніж в текстах інших стилів. Існує кілька факторів, які впливають на використання пасивного стану в газетних та публіцистичних текстах. У першу чергу спостерігається тенденція не описувати дію від першої особи. По-друге, більшість дієслів, які означають дію, реакцію чи процес, є перехідними. І нарешті, багато журналів та інших видань, які публікують цю літературу, потребують більш стислої стилістики:

The man was orbited around the Earth.

Людину було запусчено на орбіту навколо Землі [61].

В українській мові пасивні конструкції не мають широкого поширення, навіть якщо є перехідне дієслово, яке відповідає англійській пасивній формі дієслова. Пасивні конструкції зазвичай замінюються активними формами дієслова відповідно до стилістичних норм з метою вираження логічного наголосу:

*Ukrainian troops **are being trained** as part of the support being offered by the UK to the embattled eastern European country.*

*Українські війська **проходять підготовку** в рамках підтримки, яку Велика Британія надає східноєвропейській країні, яка перебуває у бойових діях [77].*

Пасивні конструкції використовуються у спеціалізованих текстах у кількох випадках. Коли активний суб'єкт, який є виконавцем дії, невідомий або не може бути згаданим:

The lamp is connected in series.

Лампа підключена послідовно [83].

Якщо активний підмет прихований навмисно, основна думка пов'язана з пасивним підметом.

The launching of spaceship was carried out with great success.

Запуск космічного корабля було здійснено з великим успіхом [82].

Якщо автор хоче виокремити пасивний підмет:

Nearly 9,000 homes and buildings were destroyed, and 15,000 damaged.

Майже 9 тисяч будинків і будівель було зруйновано, а 15 тисяч пошкоджено [59].

Є лише декілька випадків, коли активні та пасивні конструкції використовуються разом:

*Oxygen **is drawn** directly from a cylinder and **passes** through the cylinder reducing valve.*

*Кисень **беруть** прямо з циліндру, і він **проходить** через зменшувальний клапан циліндру [76].*

Отже, можна стверджувати, що пасивні конструкції ширше використовуються в англійських текстах у порівнянні з українськими текстами і ця відмінність може бути проблемою у процесі перекладу, з якою можуть

зіштовхуватися перекладачі-практики. Проблема перекладу також пов'язана з правилами утворення пасивних конструкцій в обох мовах. Існують випадки, коли пасивну форму не слід змінювати і її можна залишити пасивною у цільовому тексті. Цього можна досягти лише за умови наявності відповідного дієслова, яке можна використовувати в пасивній формі:

*The program is a decent start, but it **could be improved** by adapting a similar, better-run Canadian program.*

*Програма є гідним початком, але її **можна покращити**, адаптувавши подібну, краще керовану канадську програму [84].*

В англійській мові, на відміну від української, існує лише один спосіб вираження пасивного стану. Активні форми широко використовуються у перекладі замість пасивних конструкцій. Деякі речення можна замінити на неозначені особові, деякі дієслова слід змінити або іноді навіть можна використовувати лексичні засоби для вираження пасивного стану:

*In the months after their homes **were taken** over by putin's forces, the artists formed a residency during which they created dozens of works, including drawings, paintings, video, photography, diary entries and stage plays.*

*Через кілька місяців після того, як їхні домівки **захопили** війська путіна, митці організували зустріч, під час якої вони створили десятки робіт, включаючи малюнки, картини, відео, фотографії, щоденникові записи та вистави [76].*

Якщо є відповідне українське перехідне дієслово, яке може бути еквівалентним до англійського дієслова з непрямым або прийменниковим додатком, англійську пасивну конструкцію можна залишити без зміни:

The Sherman Anti Trust Law is being interefered with.

Закон Шермана, спрямований проти монополій, постійно порушується [79].

Якщо є відповідне українське неперехідне дієслово, яке може бути еквівалентним до англійського дієслова з непрямым або прийменниковим додатком, англійська пасивна конструкція повинна бути змінена на активну:

The bed was not slept in.

У ліжку ніхто не спав.

Бувають випадки, коли форма дієслова співпадає, але відповідно до стилістичних норм ми не можемо залишити пасивну конструкцію без змін:

*He was the sort of person more at ease **being asked** than asking.*

*Він належав до тих людей, які із більшим бажанням **відповідають** на питання, ніж ставлять їх іншим [77].*

Дієслова у формі *Indefinite Passive* можна передати українською мовою за допомогою:

1) поєднанням дієслова бути та пасивного відмінка або пасивної конструкції з безособовими формами на *-но*, *-то*:

*An International movement of scientists for peace and disarmament **was founded** in 1955.*

*Міжнародний рух вчених за мир та роззброєння **було засновано** в 1955 році [84].*

2) дієслова з часткою *-ся* у відповідній часовій формі:

*«Unlike in 2014, when [Ukrainian oligarch Ihor] Kolomoisky, for instance, **was involved** in defending Dnipropetrovsk region, there is someone to do that now – the state, the regional administration,» Poturyaev said.*

*«На відміну від 2014 року, коли [український олігарх Ігор] Коломойський, наприклад, **займався** захистом Дніпропетровщини, зараз це є кому робити – державі, обласній адміністрації», – сказав Потуряєв [76].*

3) неозначеним особовим реченням:

*Planes **are allowed** to take off and land at Heathrow from six in the morning till eleven at night.*

*Зліт та посадка літаків в аеропорті Хітроу **дозволяється** з шостої до одинадцятої ночі [79].*

Дієслова у формі *Continuous Passive* можна передати українською мовою за допомогою:

1) недоконаними формами дієслів на *-ся*:

*In most industrial cities atmosphere, soil and water **are being** constantly **polluted** with substances harmful to all living things.*

Атмосфера, ґрунт та вода в більшості промислових міст постійно забруднюються речовинами, які є небезпечними для всього живого [77].

2) неозначеними особовими реченнями:

russia's top diplomat will visit four countries in Africa after a grain deal was brokered that could ease a global food shortage.

Перший дипломат росії відвідає чотири країни Африки після того, як було укладено зернову угоду, яка може полегшити глобальний дефіцит продовольства [79].

Дієслова у формі *Perfect Passive* можуть бути передані українською мовою за допомогою доконаних форм дієслова в активному чи пасивному стані або за допомогою дієслова третьої особи множини активного або пасивного стану в неозначених особових реченнях:

Anti smog measures such as mandatory pollution control devices on cars and factories have been introduced in Los Angeles.

Такі засоби боротьби зі смогом як установка на автомобілях та промислових підприємствах механізмів обов'язкового контролю за забрудненням повітря а) були введені, б) введені, в) ввели в Лос Анжелесі [83].

Деякі лінгвісти приділяють велику увагу пасивним конструкціям з формальними предметом, наприклад, *it is said, it is reported*. На їхню думку, такі речення можуть складатися із неозначеного особового речення і супроводжуються *that*, що слід перекладати як *що*:

It is said that these measurements are very important.

Кажуть, що ці виміри дуже важливі [81].

Поєднання модального дієслова з інфінітивом у пасивному стані можна перекласти активними або пасивними формами дієслова:

This technical article must be translated.

а) Ця технічна стаття повинна бути перекладена. б) Цю технічну статтю потрібно перекласти [72].

В англійській мові фразеологічні словосполучення можуть використовуватися у пасивному стані. Ці словосполучення є смисловими

сутностями і можуть бути відтворені за допомогою відповідного дієслова або поєднання дієслова та іменника:

Care must be taken to lower the temperature.

Слід вжити заходів, щоб знизити температуру [82].

Під час перекладу пасивних конструкцій з перехідними англійськими дієсловами, які мають відповідні українські відповідники з прийменниковим додатком, прийменник ставиться перед англійським підметом:

The war may be followed by the revolution.

Після війни є ймовірність початку революції [77].

Враховуючи всі ці особливості, можна сказати, що перекладаючи пасивні конструкції з англійської на українську мову перекладач може зіткнутися із багатьма труднощами, пов'язаними з відмінностями в цій граматичній категорії в обох мовах. Але в той же час існує багато способів отримати адекватний переклад відповідно до стилістичних, граматичних та лексичних норм цільової мови.

2.3. Труднощі під час перекладу пасивних конструкцій

До проблем перекладу можна підійти з кількох сторін: стилі мови, їх особливості, їх цілі та їх взаємозв'язок; стилістичне значення слів; стилістичні прийоми, їх сутність і структура, експресивна функція; виокремлення мовних засобів у стилістичних цілях та їх функція привернення уваги. Переклад текстів, що належать до різних функціональних стилів мови, представляє величезну комплексну проблему.

Стиль мови залежить від сфери спілкування і мети спілкування, які визначають своєрідний вибір мовних засобів. Ці засоби взаємопов'язані і утворюють систему, характерну для кожного стилю. Тексти, що належать до різних стилів мови, мають відмінні стилістичні особливості, тому їх легко впізнати, хоча вони можуть певною мірою відрізнятися від мови до мови. Ці функції можна класифікувати як провідні або підпорядковані, обов'язкові або необов'язкові. Провідні або домінуючі риси утворюють спільне ядро в мові

джерелі. Вони відображаються у композиції кожного тексту, в його синтаксичній структурі, у виборі мовних засобів і стилістичних прийомів. Одні й ті самі засоби природно зустрічаються у різних стилях, але їх використання та функції різні.

Переклад як термін, як правило, пов'язаний з діяльністю або взаємодією передачі змісту вихідного слова, словосполучення чи речення цільовою мовою. Значення феномену перекладу в сучасному суспільстві вже давно усвідомлюється. У будь-якому випадку, без допомоги перекладачів не можна встановити або підтримати жодного контакту на світовому рівні або навіть між двома людьми, які спілкуються різними мовами.

Обов'язок перекладача полягає в тому, щоб передати повідомлення першого в найповнішому вигляді, щоб мати можливість досягти первинної подібності вихідного та цільового повідомлень. Якщо синтаксична порівнянність відсутня, ми помічаємо зміну. Виконуючи це завдання, він/вона зіштовхується із різними проблемами, наприклад, двозначністю, граматичними проблемами, лексичними відмінностями між мовами тощо.

Граматичне оформлення мови є важливою частиною її загальної основи, не менш важливою, правду кажучи, ніж її словник. Компоненти граматичного оформлення, наприклад, додають типи наголосу та висновків, синтаксичні приклади, запити слів тощо, служать для передачі імплікацій, які зазвичай називаються «граматичними» або «первинними» імплікаціями. Передача цих імплікацій під час процесу перекладу є значною проблемою, що ототожнюється із загальною проблемою еквівалентності перекладу, яку слід вважати остаточною. Граматичні типи різних мов, безсумнівно, лише зрідка повністю відповідають за мірою своєї важливості та можливостей. Як правило, існує просто неповна еквівалентність, тобто результат перекладу, переданий граматичними структурами, хоча б і нерозрізненими, двох різних мов узгоджуються лише в частині своєї важливості та відрізняються різними частинами подібних значень [67, с. 212-215]. На нашу думку, варто зосередити нашу увагу на виявленні різних граматичних проблем перекладу, з метою кращого розуміння всіх цих понять.

У процесі перекладу перекладачеві зазвичай доводиться вирішувати різноманітні проблеми, незалежно від того, чи він / вона перекладає газетні тексти, наукові документи чи присяжні прокламації. Мова йде про лексико-семантичні проблеми; граматику; синтаксис; манеру говоріння; практичні проблеми; і питання культури.

До граматичних проблем у процесі перекладу варто віднести [58, с. 135-139]:

1. Аналітичний і синтетичний характер мови.
2. Вживання допоміжних дієслів.
3. Структурні помилки.
4. Сталий порядок слів.

Вирішити ці проблеми можна просто завдяки експертному перекладу, використовуючи граматичні трансформації. Модифікації основного типу мовних одиниць, виконані з повною метою досягнення лояльності в перекладі, називаються трансформаціями перекладача. Вони завершуються або в результаті невідповідності методу цільової мови, що робить немислимою заміну деяких одиниць мови оригіналу, або щоб зберегти стиль записів вихідної мови і таким чином не відставати від виразності смислових одиниць мовою перекладу.

Нашу увагу привертають саме труднощі, які виникають у процесі перекладу пасивних конструкцій в англійських газетних на публіцистичних текстах.

Особливу складність у процесі перекладу пасивних конструкцій представляють дієслова, утворені шляхом конверсії, оскільки цей спосіб словотвору не має свого еквівалента в українській мові, і для збереження образності та виразності таких дієслів доводиться вводити додаткові слова.

Слід також враховувати, що англійська пасивна конструкція може нерідко бути передана не одним, а декількома українськими відповідниками. Вибір способу її перекладу має бути продиктований міркуваннями стилю.

Перед тим як безпосередньо представити особливості перекладу англійських пасивних конструкцій українською мовою на основі газетних текстів важливо розглянути які форми пасивних конструкцій набули там найбільшого поширення,

які причини їх використання, оскільки це також визначає специфіку їх передачі українською мовою.

В опрацьованих нами газетних текстах зустрічаються різні форми пасивних конструкцій, а саме:

- форми пасиву теперішнього часу: Present Indefinite, Present Continuous, Present Perfect;
- форми пасиву часу: Past Indefinite, Past Perfect;
- форма пасиву майбутнього часу: Future Indefinite;
- форми пасиву майбутнього в минулому: Future-in-the-Past Indefinite, Future-in-the-Past Perfect. Інші форми пасивного стану тут не зустрічалися.

Варто також декілька слів сказати про інші виклики, які стоять перед перекладачем газетних та публіцистичних текстів:

Лексико-семантичні проблеми можна вирішувати за допомогою консультацій зі словниками, довідниками, банками фраз і спеціалістами. Такі проблеми включають вибір формулювань, неологізмів, семантичні діри або лексичні організації. Різні проблеми – це контекстно-орієнтовані еквівалентні слова та антоніми, які впливають на полісемічні одиниці: еквівалентні слова та антоніми зосереджені на визнанні, яке покладається на налаштування, щоб визначити, який знак правильний. Інша проблема стосується семантичної суміжності, наприклад, техніка узгодженості, яка працює шляхом визначення семантичних компонентів, щонайменше двох термінів.

Граматичні проблеми можуть стосуватися особливостей передачі дії (тривалої, закінченої, тощо), правильного підбору потрібної частини мови, передачі різноманітних категорій частин мови, які можуть не мати відповідників у мові перекладу і т.д.

Синтаксичні проблеми можуть починатися із синтаксичних рівнів, способів передачі пасивного стану, зосередженості (відповідно до того, з якої точки зору розповідається історія) або риторичних метафор, таких як гіпербатон (зміни звичайного ходу слів) або анафори (повторення слова чи частини до початку рядка чи речення).

Проблеми пов'язані з риторикою. Перекладачі стикаються із проблемами, які включають ідентифікацію та відволікання фігур думки: співвіднесення, ілюстрація, метонімія, синекдоха, парадоксальний вираз, таємниця та багато іншого.

Практичні проблеми можуть виникнути через різницю у формальних і випадкових методах звертання з використанням «ти», так само як і доцільне вживання розмовних виразів, банальності, невідповідності, гумору і глузування. Перекладачі можуть зіткнутися із різними труднощами, зокрема з перекладом окремого займенника «ти» при перекладі маркетингового тексту з англійської на українську. Перекладач повинен вибрати, чи більше підходить офіційне «ви» чи невимушене «ти», і такий вибір, як правило, не є самоочевидним.

Культурні проблеми можуть виникати через різні культурні посилання, як-от назви їжі, урочистості та культурні відтінки. Перекладач буде використовувати мовні обмеження, щоб точно налаштувати перекладений текст до визначеної культури. Варто також згадати і фінансовий переклад, який містить різноманітні дані.

Проблеми при перекладі граматичної структури речення. Такий переклад вимагає глибокого розуміння як граматики, так і культури. Перекладачі повинні знати правила мови так само, як і схильності людей, які нею розмовляють. Більше того, у будь-якому випадку для найдосвідченіших експертів безлад і невдоволення є упізнаваними настроями.

До загальноприйнятих труднощів із якими зіштовхується середньостатистичний перекладач варто віднести також [56]:

Структура мови перекладу. Кожна мова знаходиться всередині специфічної структури зі своїми встановленими правилами. Складність і особливість цієї системи прямо пов'язують зі складністю перекладу. Основне речення в англійській мові будується за формулою підмет - дієслово - об'єкт. Наприклад, «вони приймають закони». Але лише деякі мови поділяють цю структуру. Фарсі зазвичай дотримується такого порядку: суб'єкт - об'єкт - дієслово. В арабській мові предметні займенники стають частиною дієслова. Згодом перекладачам час

від часу доводиться додавати, вилучати та змінювати вихідні слова, щоб успішно передавати їх мовою перекладу.

Переклад ідіом і виразів. Ідіоматичні вирази перекладають за допомогою відповідних ідіом, фраз, моделей або висловів. Крім того, зокрема, значення цих виняткових виразів не можна передбачити за точними значеннями слів, які вони містять. Численні експерти з семантики зазначають, що ідіоми є найскладнішими для інтерпретації. По правді кажучи, ідіоми регулярно створюють проблему, яку двигуни машинного перекладу ніколи не вирішують повністю.

Відсутність відповідних власних назв у перекладі. Мова може не мати точного відповідника для певної діяльності або речі, яка існує іншою мовою. Наприклад, в американській англійській мові деякі власники іпотеки мають те, що вони описують як «кімната для відвідувачів». Це просто простір, де бажані гості можуть відпочити упродовж вечора. Ця ідея також є нормальною для різних мов, але часто передається по-різному. Греки зображують його одним словом «ksnopa», тоді як їхні сусіди-італійці використовують стан із трьох слів «camera per gliospiti», що в іншій мові може позначати місце ув'язнення.

Двослівні дієслова. Час-від-часу дієслово і реляційне слово набувають іншого, специфічного значення, якщо їх використовувати разом. Дієслова з двох слів є нормальними у розмовній англійській мові. «Look into», «close up», «round out», «shut up», «raise», «separate» та «break-in» - звичайні фразові дієслова. Однак, як правило, самотійно розшифрувати реляційне слово для перекладача не є ні принциповим, ні можливим.

Багатозначність слова. Одне й те ж слово може означати різні речі залежно від того, де воно стоїть та як воно використовується у реченні. Це явище можна прослідкувати на таких прикладах:

- омоніми: *Please, **address** all letters to the correct **address**.* Дієслово *adress* вжито двічі, але кожного разу з новим значенням: *Будь ласка, **надішліть** всі листи за правильною **адресою**.*

- гетероніми: *The insurance was **invalid** for the **invalid**,* це слова, що пишуться однаково, але вимовляються по-різному: *Для **інваліда** страховка була **недійсною**.*

Розбіжності двох мов спричиняють проблеми з перекладом. Ці розбіжності варіюються від існування окремих неперекладних елементів та словосполучень до цілих структур речень. Знання протакі засоби перекладу, як граматичні трансформації, дають змогу вирішити проблеми, що виникають.

Висновки до Розділу 2

Більшість перекладачів у своїй професійній діяльності перекладають стан автоматично, не враховуючи лінгвістичні особливості вихідної та цільової мови, що згодом призводить до створення незграбних, неприродних текстів. Такий підхід не може мати місце в практиці перекладу. Процес перекладу повинен бути не механічним перетворенням тексту з однієї мови на іншу, а повністю свідомим і продуманим процесом. Тому кожному перекладачеві важливо знати характер та специфіку систем вихідної та цільової мов і застосовувати ці лінгвістичні знання у процесі перекладу, оскільки, мова оригіналу та мова перекладу не є симетричними. Мовні засоби двох мов не є «еквівалентними» і тому їх не можна перекласти механічно.

Система пасивного стану в англійській і українській мові дуже схожа, однак, з іншого боку, є кілька аспектів за яких використання пасивного стану в обох мовах відрізняються. Існує істотна різниця щодо форми пасиву у відповідних мовах, як, на додаток до форми пасиву, який вживається як в англійській, так і в українській мові. В українській мові є рефлексивна форма, яка не існує в англійській. Основною функцією пасиву в обох мовах є вираження словесної дії без необхідності зазначення виконавця дії. Крім того, пасивний стан в англійській мові часто використовується як обов'язковий засіб перспективи функціонального речення. Це зазвичай прослідковується у реченнях із вираженим виконавцем дії, який як рематичним елементом і займає кінцеву позицію в реченні. В українській мові, навпаки, для цієї мети можна використовувати активний стан. Варто також зазначити, що стилістичні відмінності вживання пасивних конструкцій у газетних та публіцистичних текстах є рідкісними. Загалом пасивні структури частіше вживаються в англійських газетних та публіцистичних текстах.

Таким чином, досягнення адекватності перекладу пасивних конструкцій у газетних та публіцистичних текстах з англійської мови на українську і навпаки вимагає від перекладача необхідності враховувати як характер самих текстів, що служать для передачі інформації у сфері публіцистики та відрізняються логічністю та чіткістю викладу, так і відмінності граматичного устрою мов, що зумовлює різноманітність можливих способів її передачі. Основними способами перекладу пасивних конструкцій з англійської на українську на основі досліджуваних газетних та публіцистичних текстах є переклад за допомогою дієслів, що закінчуються *-ся*, та переклад аналогічною українською пасивною конструкцією. Ці способи перекладу дозволяють зберегти граматичну структуру речень в українській мові у більш менш незмінному вигляді. Інші способи перекладу використовуються рідше і вимагають суттєвих граматичних трансформацій в українських реченнях.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Отже, в роботі, виходячи з поставленої мети було проведено дослідження проблеми використання граматичних трансформацій у перекладі англійських пасивних структур на матеріалі газетних та публіцистичних текстів.

Досліджено явище «граматичної трансформації» в англійській мові. Термін «трансформація» у перекладознавстві використовується для того, щоб показати стосунки між вихідними та кінцевими мовними виразами, заміну в процесі перекладу однієї форми виразу іншою, заміну, якою ми образно називаємо перетворенням або трансформацією. Таким чином, перекладацькі трансформації є по суті міжмовними операціями «перевираження» сенсу. Основна мета перекладу – досягнення адекватності. Основне завдання перекладача при досягненні адекватності – вміло використати різні перекладацькі трансформації для того, щоб текст перекладу якомога точніше передавав усю інформацію закладену в тексті оригіналу за умови дотримання відповідних норм мови, якою здійснюється переклад. У процесі нашого дослідження, було виокремлено 4 найбільш вживані види граматичних трансформацій: перестановка, заміна, додавання, опущення. У процесі перекладацької діяльності трансформації найчастіше бувають змішаного типу, тобто носять складний, комплексний характер.

Вивчено категорію пасивності в англійській мові. Категорію стану можна визначити як таку, яка показує, чи джерело дії залежить від підмета речення чи ні. В англійській та українській мовах комунікативна причина вживання пасиву та сама – виконавець невідомий або ми вважаємо за краще не згадувати його. Ізоморфним є аналітичний спосіб вираження цієї морфологічної категорії (за допомогою допоміжного дієслова *to be* + дієприкметник минулого часу). Аломорфні – це форми синтетичного вираження пасивного стану, які спостерігаються в українській мові: за допомогою дієприкметників минулого часу, постфіксів *сь/ся*, дієприкметників *-но*, *-то*. Вважаємо за необхідне зазначити, що англійська мова – більш пасивна: в українській мові лише прямий підмет може утворювати пасивний стан. В англійській мові є більше дієслів які

дозволяють використовувати пасивного стану. Основною метою використання пасивного стану є наблизити читача до інформації, результату якогось процесу самостійно. Перекладознавці зазначають, що пасивний стан може створювати ілюзію, що не існує посередника, який би стояв між читачем та змістом газетного тексту. Крім того, мова, яка використовується у реченнях із пасивним станом може здатися читачеві менш упередженою і більш прозорою, оскільки автор тексту видаляє виконавця дії.

Проаналізовано особливості вживання пасивних структур в англійських газетних та публіцистичних текстах. У процесі дослідження нами була виявлена тенденція до частого вживання пасивних структур саме у заголовках газетних та публіцистичних текстів щоб підкреслити об'єктивність газетної статті. Оскільки заголовки мають бути якомога коротшими, допоміжні фрази виконавців дії пропускаються як зайві. Виокремлено шість факторів для вибору пасивної конструкції: невизначені або розпливчасті виконавці дії, очевидні виконавці дії, відомі виконавці дії. Окрім згаданих вище, у заголовках можна побачити ще три пасивні структури: дієприкметники, що виражають почуття, пасивні форми, у яких використовуються дієслова, відмінні від *be*, та речення, що починаються із дієприкметників минулого часу. Незважаючи на таку різноманітність пасивних конструкцій у газетних та публіцистичних текстах, можемо зробити висновок, що журналісти надають перевагу пасивному стану: хтось щось зробив, дієслова важливі, предмети важливі. У сірих роботах професійні журналісти намагаються уникати невизначених сил і речей, які так чи інакше відбуваються.

Досліджено проблему еквівалентності під час перекладу англійських публіцистичних текстів. У результаті нашого дослідження було виявлено, що проблема еквівалентності виникає на різних рівнях, починаючи від рівня слів і закінчуючи текстом. Проблема еквівалентності виникає через семантичні, соціокультурні та граматичні відмінності між мовою оригіналу та мовою перекладу. Ці три сфери проблем еквівалентності переплітаються одна з одною. Значення слова пов'язані з культурою, і в більшості випадків значення слова можна зрозуміти лише в контексті його використання. Найчастіше проблема

еквівалентності прослідковувалася нами під час перекладу заголовків газетних та інших публіцистичних текстів. Вирішити цю проблему є можливим лише за умови ґрунтовного вичення тексту повідомлення. Граматична трансформація додавання є найпоширенішою трансформацією у процесі вирішення проблеми еквівалентності.

Визначено граматичні особливості англійських газетного та публіцистичного стилів. Можна дійти висновку у тому, що газетний текст рясно насичений спеціальними термінами, пов'язаними з політичним і державним життям. У газетно-інформаційних матеріалах зазначаються деякі особливості синтаксичної організації тексту: наявність коротких самостійних повідомлень; повноцінний переклад газетного матеріалу повинен донести до читача всі емоційні елементи, укладені в оригіналі, як і його політичну спрямованість. Якими б суперечливими не були вимоги до перекладу, не можна не визнати, що переклад є цілеспрямованою діяльністю, що відповідає певним оцінним критеріям. Однією з вимог, які здавна висуваються теорією та практикою перекладацької діяльності, є вимога еквівалентності текстів – вихідного та кінцевого.

Виокремлено стратегії перекладу англійських пасивних конструкцій українською мовою. Багато лінгвістів вважають, що переклад пасивних структур може супроводжуватися труднощами, оскільки є деякі відмінності у вживанні пасивного стану в англійській мові в порівнянні з українською мовою. Саме ці відмінності вимагають точного дослідження та порівняння обох мов. В англійській мові, на відміну від української, існує лише один спосіб вираження пасивного стану. Активні форми широко використовуються у перекладі замість пасивних конструкцій. Деякі речення можна замінити на неозначені особові, деякі дієслова слід змінити або іноді навіть можна використовувати лексичні засоби для вираження пасивного стану. Враховуючи всі ці особливості, можна сказати, що перекладаючи пасивні конструкції з англійської на українську мову і навпаки перекладач може зіткнутися із багатьма труднощами, пов'язаними з відмінностями в цій граматичній категорії в обох мовах. Але в той же час існує

багато способів отримати адекватний переклад відповідно до стилістичних, граматичних та лексичних норм цільової мови.

Узагальнено труднощі, з якими зіштовхується перекладач пасивних структур у газетних та публіцистичних текстах. Беручи до уваги всі важливі спостереження та висновки, можна резюмувати, що незалежно від типу повідомлення, з яким зіштовхується читач знайомлячись із газетними та публіцистичними текстами і які місять пасивні форми, здається, існує разюча тенденція перекладати англійські пасиви їхніми відповідними українськими еквівалентами, очевидно, з метою збереження анонімності виконавця. У той же час рефлексивні трансформати, здається, переважають над дієприкметниковими відповідно до загальної вимоги української мови уникати менш частих периферичних форм пасивного стану. Другим за поширеністю варіантом перекладу пасивних форм у всіх аналізованих текстах є чиста модуляція. Нами виокремлено такі труднощі, з якими зіштовхується перекладач пасивних структур у газетних та публіцистичних текстах, як: лексико-семантичні, синтаксичні та граматичні проблеми, проблеми, пов'язані з риторикою та культурою різних мов, багатозначність слів, проблема еквівалентності, існування двослівних дієслів, тощо. Розбіжності двох мов спричиняють проблеми з перекладом. Ці розбіжності варіюються від існування окремих неперекладних елементів та словосполучень до цілих структур речень. Знання про такі засоби перекладу, як граматичні трансформації, дають змогу вирішити проблеми, що виникають.

Таким чином, кількісна представленість пасивних конструкцій в англійській мові значно перевищує таку в українській. Це, природно, не відображається на перекладі, оскільки англійські пасивні конструкції далеко не завжди трансплантуються в українські речення. Набагато більша кількість пасивних конструкцій в англійській мові пояснюється: 1) здатністю не тільки прямого, а й непрямого і прийменникового додатків виконувати функцію підмета до присудка в пасивному стані; 2) завдяки здатності кількох неперехідних дієслів ставати перехідними та приймати прямий додаток, а отже, утворювати пасивний стан. В українській мові неможливі транспозиції такого типу, де лише прямий додаток

може перетворюватися на підмет речення у пасивному стані. Тим не менше, значення пасивного стану іноді може зберігатися, хоча і виражатися тоді не за допомогою аналітичних засобів. Отже, деякі англійські пасивні конструкції часто змінюють свою зовнішню та внутрішню форму і стають формами активного стану в українській мові. У цьому випадку головною турботою перекладача має бути не стільки структурна форма одиниці смислу мови оригіналу, скільки її контекстне значення та, відповідно, форма її реалізації / подання у мові перекладу.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Борисова Л.І. Особливості перекладу загальної та загально наукової лексики з англійської мови на українську. Москва: ВЦП, 2000. 171 с.
2. Бреус Є.В. Основи теорії та практики перекладу з англійської мови на українську: Учбовий посібник. Москва: УРАО, 2000. 208 с.
3. Волкотруб Г. Практична стилістика української мови. Київ: Підручники і посібники, 2004. 256 с.
4. Волченко О.М., Нікішина В.В. Граматичні трансформації в англо-українському художньому перекладі. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія : «Філологічна». 2015. Вип. 54. С. 252–254.
5. Денисова С. П. Стилiстика газетно-журнального тексту: Тексти лекцій. Київ: КиМУ, 2004. 53с.
6. Єгер Г. Комунікація та функціональна еквівалентність // Питання теорії перекладу у зарубіжній лінгвістиці. М: Міжнародні відносини, 1978. 287 с.
7. Карабан В.І. Переклад англійської наукової та технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. Вінниця: Нова книга, 2002. 564 с.
8. Клименко А.В. Ремесло перекладу Москва: Іноземна література 2000. с. 23
9. Коваленко А.Я. Загальний курс науково-технічного перекладу: учбов. посіб. – Київ: Вища школа, 2001. 290 с.
10. Колесник А.О., Белікова О. Ф. Перекладацькі прийоми під час перекладу термінології наукових текстів / Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. 2010. Вип. 1.С. 719-727.
11. Корунець І. В. Теорія та практика перекладу. Вінниця : Нова книга, 2007. 446 с.
12. Латишев Л.К. Проблема еквівалентності у перекладі. Автореф. дис. докт. філол. наук. Москва, 1983. 27 с.

13. Латишев Л.К. Суспільна детермінованість перекладу та перекладацька еквівалентність // Текст як інструмент спілкування. Москва, 1983. 131 с.
14. Ліморенко Ю.В. Види коментарів для перекладу фольклорного тексту // Студент та науково-технічний прогрес: матеріали XLII міжнародної наук. студент. конф. - Новосибірськ: Вид-во Новосибірського держ. ун-ту, 2004. С. 117-119.
15. Лощенова І. Ф., Нікішина В. В. Перекладацькі трансформації як ефективний засіб досягнення адекватності перекладу. Ніжин, 2014. 324 с.
16. Максимов С. Є. Практичний курс перекладу (англійська та українська мови). Теорія та практика перекладацького аналізу тексту для студентів факультету перекладачів та факультету заочного та вечірнього навчання: Навчальний посібник. Київ: Ленвіт, 2006. 157 с.
17. Мамрак А.В. Вступ до теорії перекладу. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 304 с.
18. Науменко Л.П. Практичний курс перекладу з англійської мови на українську. Вінниця : Нова книга, 2011. 136 с.
19. Підгорна А. Б. Переклад слів із різним об'ємом значення в науково-технічних текстах. Вісник запорізького національного університету, №1. Запоріжжя, 2010. С. 251-255.
20. Пумп'янський А. Л. Вступ до практики перекладу наукової і технічної літератури на англійську мову. - Москва: Наука, 1981. 104 с.
21. Рецкер Я.І. Теорія перекладу та перекладацька практика. Москва, 1974.
22. Станкевич-Шевченко А. Сучасний публіцистичний текст: функціонально-стилістичний аспект.
- Веб-сайт URL:
<http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1084>(дата звернення 15.07.2022).

23. Теоретична морфологія української мови: Академ. граматики укр. мови / І. Вихованець; За ред. І. Вихованця. – Київ: Унів. вид-во «Пульсари», 2004. 400 с.
24. Федоров А. В. Про художній переклад. - Львів: ОГІЗ держ. видавн. художньої літератури, 1991. с.108.
25. Швейцер А.Д. Переклад та лінгвістика. Москва, 1973.
26. Arakin V.D. Sravnytel'naya typolohyya anhlyyskoho yazyka: uchebn. posobyе. – Moskva: Vysshaya shkola, 2000. 256 s.
27. Arnold I.V. Modern English. Textbook for high schools, 2002. 293 s.
28. Baker M. In Other Words: a Coursebook on Translation. London: Routledge, 1992. 317 p.
29. Baker M. Routledge Encyclopedia of Translation Studies. London: Routledge, 1998. 680 p.
30. Baldick, Ch. Oxford Concise Dictionary of Literary Terms. Oxford University Press, 1996. 291 p.
31. Barkhudarov L.S. Yazyk y perevod (Voprosy obshchey y chastnoy teoryy perevoda). – М.: Mezhdunarodnye otnosheniya, 1975. 240 s.
32. Basil H. Teaching and researching translation. Harlow: Pearson Education Limited, 2001. 344 p.
33. Belyaeva M.A. Hramatyka anhlyyskoho yazyka. Moskva: Vysshaya shkola, 1977. 333 s.
34. Borisova, Olesia. “Transformation of verbalization in English-Ukrainian translation.” Dissertations and abstracts of Ukraine. Kyiv National Institute named after T. Shevchenko. Institute of Philology, 2005. Web. 11 Aug. 2013
35. Catford J.C. A Linguistic Theory of Translation. London: Oxford University Press, 1965. 103 p.
36. Foster Brian. The changing English language - Penguin books, 1990. p.12
37. Galperin I.R. Stylistics. Moskva: Vysshaya shkola, 1977. 335 p.
38. Gardy T. Return to Homeland. Moscow, Russia: TERRA, 2006. Vols. 1-8; vol. 4. P. 60-66.

39. Gentzler E. Contemporary Translation Theories. London: Routledge, 1993. P. 372-373.
40. Guillemin Diana. The Syntax and Semantics of a Determiner System: A Case Study of Mauritian Creole. Amsterdam: John Benjamins, 2011. 310 p.
41. Hickey L. The Pragmatics of Translation. Clevedon: Multilingual Matters Ltd House, 1998. 242 p.
42. Hornby A.S. Oxford Advanced Learner's Dictionary. Oxford: Oxford University Press, 2005. 1899 p.
43. Hurevych V.V. Anhliys'ka stylistyka. Stylistyka anhliys'koyi movy. – «Flinta Nauka», 2008. 72 s.
44. Jumakulova G.Z. Linguistic aspects of publicistic style in the global network // Проблемы Науки, 2019. № 12-2 (145).
Electronic Resource URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/linguistic-aspects-of-publicistic-style-in-the-global-network/> (date of access: 13.07.2022).
45. Khadjieva D. Lectures on Stylistics of the English Language – Nukus, 2002. P.35
46. Komissarov V.N., Linguistics in Translation, 2000. 187 p.
47. Komissarov V. N. Modern translation studies. Moscow: ETS, 2000. 192 p.
48. Korunets I. V. Introduction to translation studies. Vinnitsa, Ukraine: Nova Knyha, 2008. 512 p.
49. Kozhina M.N. On the Basics of Functional Stylistics. Perm, 2007. P. 39.
50. Kukharenko V.A. A Book of Practice in Stylistics. Vinnytsia: Nova Knyga, 2000. 160 p.
51. Litvin, I. M. Translation studies. Cherkasy, Ukraine: Yu. A. Chabanenko Publishing House, 2013. 288 p.
52. Maltzev V.A. Essays on English Stylistics. Minsk: Vysheishaya Skola, 1984. 164 p.
53. Mayoral Asensio Roberto. Translating Official Documents. Northampton, MA: St. Jerome Pub., 2003. 167 p.
54. Metaphor. Wikipedia.

Electronic Resource URL: en.wikipedia.org/wiki (date of access: 10.07.2022).

55. Min'yar-Beloruhev R . K. Teoriya i metody perekladu. M.: Moskovs'kyy litsey, 1996. 290 s.

56. Miram Gennadiy. Principles of translation. Kyiv: Nika-Center, 2005. 160 p.

57. Newmark P. Approaches to Translation. Hertfordshire: Prentice Hall, 1988. 215 p.

58. Newmark P. A Textbook of Translation. New York: Prentice Hall, 1998. 311 p.

59. Newspaper passive voice.

Electronic Resource URL: <https://prezi.com/wahb1akhhqo9/newspaper-passive-voice/> (date of access: 18.07.2022).

60. Nida E., Taber. C. The Theory and Practice of Translation. Leiden: Koninklijke Brill NV, 1969. 220 p.

61. Nida E. A. Towards a Science of Translation, with Special Reference to Principles and Procedures Involved in Bible Translating. Leiden: E. J. Brill, 1964. 321 p.

62. Nida E. A framework for the analyses and evaluation of theories of translation. In Richard W. Brislin (ed.) Translation: Application and Research. New York: Gardner Press Publishing house of the Institute of General Secondary Education of RAO, 1979. 424 p.

63. Newspaper and Publicistic Styles.

Electronic Resource URL: https://studopedia.com.ua/1_44507_Newspaper-and-Publicistic-Styles.html (date of access: 24.07.2022).

64. Passive voice in headlines and real-life examples.

Electronic Resource URL: <https://natalialzam.wordpress.com/2017/11/01/passive-voice-in-headlines/> (date of access: 23.07.2022).

65. RebryO. V. Contemporary concepts of creativity in translation. Kharkiv, Ukraine: Kharkiv National University V. N. Karazin, 2012. 14 p.

66. Retsker Ya. I. Theory of translation and translation practice: Essays on the linguistic theory of translation. Moscow, Russia: "R. Valent". 2007. 244 p.

67. Robinson D. Becoming a Translator. London: Routledge, 2003. 318 p.
68. Shopen T. Languages and their status. Philadelphia: Univ of Pennsylvania Pr, 1987. 300 p.
69. Shveytser A.D. Teoriya perevoda. Statusy, problemy, aspekty. Moskva : Nauka, 1988. 364 s.
70. Shweetser A. D. The theory of translation. Moscow, Russia: Nauka, 1988. P. 79.

ПЕРЕЛІК ДОВІДКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

71. Skrebnev Y.M. Fundamentals of English Stylistics. M, 1994. 48 p.
72. Snell-Hornby M. The Turns of Translation Studies: New paradigms or shifting viewpoints? Amsterdam: John Benjamins Publishing Co, 2006. 221 p.
73. Steiner E., Yallop C. Exploring Translation and Multilingual Text Production: Beyond Content. Berlin: Walter de Gruyter GmbH & Co, 2001. P. 191 – 227.
74. Stylystyka anhlyyskoho yazyka: uchebnyk / A.N. Morokhovskyy, O.P. Vorob'eva, N.Y. Lykhosherst, Z.V. Tymoshenko. Kyiv.: Vyshcha shk., 1991. 272 s.
75. Sydoruk Galyna. Translation Theory Foundations: Course book. Kyiv: Kondor, 2010. 127 p.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

76. The Guardian.
Electronic Resource URL: <https://www.theguardian.com/observer> (date of access: 26.07.2022).
77. The Independent.
Electronic Resource URL: <https://www.independent.co.uk>(date of access: 26.07.2022).
78. Theory of translation.

Electronic	Resource	URL:
		https://www.academia.edu/5384981/Theory_of_translation (date of access: 29.07.2022).
79.	The New York Times.	
		Electronic Resource URL: https://www.nytimes.com (date of access: 23.07.2022).
80.	The passive voice in the news.	
		Electronic Resource URL: https://letslearnenglish.com/the-passive-voice-in-the-news/ (date of access: 2.08.2022).
81.	The Sunday Times.	
		Electronic Resource URL: https://www.thetimes.co.uk/?sunday (date of access: 23.07.2022).
82.	The Telegraph.	
		Electronic Resource URL: https://www.telegraph.co.uk (date of access: 29.07.2022).
83.	The Wall Street Journal.	
		Electronic Resource URL: https://www.wsj.com/articles/BL-WB-65811 (date of access: 10.09.2022).
84.	The Washington Post.	
		Electronic Resource URL: https://www.washingtonpost.com (date of access: 23.07.2022).
85.	Vinay J., Darbelnet J. Comparative Stylistics of French and English: A Methodology for Translation. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 1995. 25 p.	
86.	Vinogradov V. On the Concept of ‘Language Style’. Academy of Sciences. Moscow, 2010. P. 56-70.	
87.	Vinogradov V. S. Introduction to translation studies (General and lexical issues). Moscow, Russia,2001. 6 p.	
88.	Wales K. A Dictionary of Stylistics. – London: Longman, 2001. P. 241-276.	
89.	Zaritsky M. S. Translation: creation and editing: manual. Kyiv, Ukraine: Parliamentary Publishing, 2004. 152 p.	

90. Zhukovska V.V. English Stylistics: Fundamentals of Theory and Practice.
Zhytomyr: Vyd-vo ZHDU im. I. Franka, 2010. 240 p.